

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutus

Ida Myöhänen

”Tää oli meidän arjen ihan pelastus, mie oisin varmaa ihan tullu hulluks” - PIT-
KÄAIKAIKÄVIJÖIDEN KOKEMUKSIA LÄHIÖTALON TOIMIN-
NASTA

Opinnäytetyö
Tammikuu 2020

OPINNÄYTETYÖ
Tammikuu 2020
Sosiaalialan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Ida Myöhänen

Nimeke
"Tää oli meidän arjen ihan pelastus, mie oisin varmaa ihan tullu hulluks" – Pitkäaikaiskävijöiden kokemuksia lähiötalon toiminnasta
Toimeksiantaja
ViaDia Joensuu ry

Tiivistelmä

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii ViaDia Joensuu ry. Lähiötalo on ViaDia Joensuu ry:n avoin kohtaamispaikka Joensuun Rantakylän kaupunginosassa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kokemuksia pitkäaikaiskävijöiltä, kuinka Lähiötalon toiminta tuki vanhemmuutta sekä sen hetkistä arkea pienten lasten kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa Lähiötalon työntekijöille, kuinka toimintaan osallistuminen vaikutti kävijöiden elämäntilanteeseen ja mikä merkitys Lähiötalolla on ollut vanhemmuuden tukemisessa.

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena. Aineistonhankintamenetelmänä tässä opinnäytetyössä on käytetty teemahaastattelua. Teemahaastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina syyskuussa 2019. Haastatteluihin osallistui 6 pitkäaikaiskävijää. Haastatteluista saatu aineisto litteroitiin ja analysoitiin sisällönanalyysilla.

Tuloksista ilmeni, että vanhemmat olivat kokeneet Lähiötalon toiminnan tukevan vanhemmuutta monella eri osa-alueella. Lähiötalolta saatu vertaistuki oli koettu hyvin tärkeäksi voimavaraksi. Lähiötalo koettiin kohtaamispaikkana, jonne jokainen sai tulla omana itsenään.

Kieli
suomi

Sivuja 42
Liitteet 5
Liitesivumäärä 9

Asiasanat

vertaistuki, vanhemmuus, sosiaalipedagogiikka

THESIS
January 2020
Degree Programme of Social Services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Ida Myöhänen

Title
"This was our relief for daily basis, I would have gone crazy" – Long-term Attenders Experiences of the Activity of Lähiöotalo
Commissioned by
ViaDia Joensuu ry

Abstract
The commissioner of this thesis is ViaDia Joensuu ry. Lähiöotalo is an open meeting place for people in Joensuu. It is located in Rantakylä neighbourhood. The purpose of this thesis is to clarify experiences of Lähiöotalo's long-term attenders about how attending activities in Lähiöotalo supports parenthood. The goal of this thesis is to produce information to Lähiöotalo's employees about how attending Lähiöotalo's activities promotes well-being in different kinds of life situations and whether it has a role in supporting parenthood.

This thesis is a qualitative research. The data for the thesis was acquired through thematic interviews in September 2019. The interviews were individual. There were 6 participants for the interviews. The interviews were transcribed and analyzed by content analysis.

The results show that the parents felt that Lähiöotalo's activities supported their parenthood on many levels. Peer support was a very important resource to the parents. Lähiöotalo was described as an open meeting place, where everyone can attend just as they are.

Language

Finnish

Pages 42
Appendices 5
Pages of Appendices 9

Keywords

peer support, parenthood, social pedagogy

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Vanhemmuus ja lapsiperheen arki.....	7
3	Lähiötalon toiminta.....	8
3.1	Sosiaalipedagoginen työ.....	8
3.2	Perhetyö	10
3.3	Vertaistuki	11
4	Aihepiiriin liittyvät tutkimukset ja opinnäytetyöt	12
5	Opinnäytetyön tarkoitus, tehtävä ja toimeksiantaja	13
5.1	Toimeksiantaja ja organisaatio	13
5.2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.....	15
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.....	15
6.1	Laadullinen opinnäytetyö	15
6.2	Teemahaastattelu	16
6.3	Aineiston käsittely ja analysointi	18
7	Tulokset	21
7.1	Lähiötalon toiminnan merkitys vanhemmille	21
7.2	Lähiötalolta saatu tuki vanhemmuuteen sekä arjen hallintaan.....	23
7.3	Itsevarmuuden vahvistuminen	26
8	Johtopäätökset	30
8.1	Vanhemmuuden tukeminen Lähiötalolla ja vertaistuen merkitys	30
8.2	Lähiötalolta saatua hyvinvointia	31
9	Pohdinta.....	33
9.1	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	33
9.2	Opinnäytetyön aikataulu, hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet	37
9.3	Ammatillinen kasvu.....	38
	Lähteet.....	41

Liitteet

Liite 1 Suostumuslomake

Liite 2 Teemahaastattelurunko

Liite 3 Esimerkkejä analyysipolusta

Liite 4 Opinnäytetyön aikataulu

Liite 5 Mainos

1 Johdanto

Opinnäytetyön aihevalinta ja tarve nousi ideariihen tyylisestä keskustelusta Lähiötalolla. Opinnäytetyön toimeksiantaja on ViaDia Joensuu ry. Kävimme ohjaajan kanssa Lähiötalolla läpi erilaisia ideoita, joista tutkimuksellinen idea Lähiötalon toiminnan merkityksestä alkoi kiinnostamaan eniten.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Lähiötalon pitkäaikaikäijöiden kokemuksia Lähiötalon toiminnan merkityksestä, kun kävijöillä oli mukanaan pieniä lapsia. Pienillä lapsilla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä 0-3-vuotiaita lapsia. Pitkäaikaikäijät ovat käyneet parhaimmillaan seitsemän vuotta toiminnassa, joten heillä on kokemustietoa toiminnasta.

Kokemustiedolla tarkoitetaan tietoa, joka pohjautuu kokemukselliseen asiantuntijuuteen. Silloin tapahtuma, ilmiö tai asia on koettu sisältä päin ja usko sen merkittävyyteen on suuri. Jakamisen kokemus ja kuulluksi tuleminen ovat erityisiä tapahtumia kokemustietoa kertoessa, sillä se on aina kokemusasiantuntijan oma-kohtaisesta elämästä. (Mikkonen & Saarinen 2018, 31–32.) Ammatillaiset voivat oppia kokemusasiantuntijoilta uutta tietoa, joka auttaa heitä pääsemään työelämässä parempiin tuloksiin sekä ymmärtämään, kuinka asiakasta voisi tukea erilaisin keinoin.

Lähiötalolta idea nousi esille siksi, että heillä on vuosittain kerättyä tietoa kävijöiltä, mutta pidempiaikaisen aikavälin kyselyä toiminnan merkittävyydestä heillä ei vielä ollut. Lähiötalon työntekijät halusivat tietää, kuinka pitkäaikaiset kävijät olivat kokeneet toiminnan merkityksen, kun heillä oli pieniä lapsia elämäntilanteessaan. Opinnäytetyöhön on helppo tehdä aiheen rajaus, koska kyseessä ovat tietyt kävijät, joiden kokemuksia halutaan selvittää haastattelun keinoin.

Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat ovat laadullinen tutkimus, teemahaastattelu sekä sisällönanalyysi.

Luvussa 2 avataan keskeisiä käsitteitä, jotka liittyvät opinnäytetyön tietoperustaan ja Lähiötalolla tapahtuvaan työskentelyyn. Luvussa kolme kerrotaan vanhemmuudesta, arjesta sekä kiintymyssuhdeteoriasta. Luku neljä käsittelee opinnäytetyön aihepiiriin liittyviä tutkimuksia, tutkielmia ja opinnäytetöitä. Luvussa viisi kerrotaan opinnäytetyön tutkimustehtävästä sekä ViaDian ja Lähiötalon toiminnasta. Luvussa kuusi kerrotaan opinnäytetyön menetelmällisten valintojen perusteluita ja aineiston käsittelyn sekä analyysin vaiheet. Luku seitsemän käsittelee haastatteluista saatuja tuloksia ja luvussa kahdeksan kerrotaan tuloksista saatuja johtopäätöksiä. Opinnäytetyön raportti päättyy pohdintaan, jossa käsitellään omaa ammatillista kasvua opinnäytetyöntekijänä, opinnäytetyön eettisyyttä sekä opinnäytetyön hyödynnettävyyttä.

2 Vanhemmuus ja lapsiperheen arki

Toimiva arki lapsiperheessä tuottaa turvallisuuden tunnetta niin lapsille kuin lasten vanhemmille. Hyvät arjen rutiinit, eli aikataulu, siivoaminen, ruoan laittaminen, pyykinpesu, kaupassa käyminen ja ulkoilu ovat vanhempien hallinnassa ja vastuulla. Joskus perheiden arjesta puuttuu tietynlainen säännöllisyys, joka aiheuttaa lapsille turvattomuuden tunnetta. Turvattomuus arjessa ilmenee ennakoimattomuutena ja kaoottisuutena, jolloin kaoottisuus aiheuttaa lapsille stressiä. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 19–20.)

Lapsen kehityksen kannalta olisi suotavaa, että arki olisi tasapainoista. Jos perheen arki on epätasapainossa, saattaa lapsilla ilmetä ongelmakäyttäytymistä. Ongelmakäyttäytyminen vaikuttaa lapsen sosiaalisiin suhteisiin, terveydentilaan, kielen kehitykseen ja oppimiseen. Tämän takia olisi tärkeää, että lapsiperheissä arki olisi hallittua ja arkirutiinit toisivat pysyvyyden ja turvallisuuden tunnetta. Toimiva arki vaatii vanhemmilta jaksamista. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 19–20.)

Vanhemmuus herättää niin positiivisia kuin negatiivisia tunteita vanhemmissa, sillä vanhemmuus on myös luopumista omista totutuista käytänteistä, kun lapsi syntyy perheeseen. Haasteita saattaa ilmetä vanhempien suhtautumisesta lapseen ja lapsen tarpeisiin liittyen. Ne voivat vaikuttaa lapsen ja vanhemman vuorovaikutussuhteen kehittymiseen. Vanhempien mielenterveysongelmat, koettu yksinäisyys ja tukiverkoston puute voivat vaikuttaa lapsen tarpeisiin vastaamiseen sekä lapsen kanssa toimimiseen arjessa. Tilanne saattaa tuntua päivästä toiseen selviytymiseltä, jos vanhempien oma jaksaminen on koetuksella lapsen syntymän jälkeen. Vanhemmille on silloin tarjottava tukea arjessa jaksamiseen. (Ensi- ja turvakotien liitto 2019.)

Vanhemmuuteen kuuluvat monenlaiset tunteet. Ilo, onni, väsymys, epävarmuus ja ärtyneisyys ovat kaikki yhtä lailla hyväksytyjä tunteita. Joskus tarvitaan tukea vanhemmuudessa jaksamiseen ja vuorovaikutusta vertaisten sekä ammattilaisten kanssa. Tärkeä oivallus vanhemmuuteen on, että kaikesta ei tarvitse selvitä

yksin ja että muilla on samanlaisia kokemuksia. Vanhemmille on tärkeää kohdata ihmisiä ja saada seuraa. Riski jäädä kotiin ja kokea yksinäisyyttä on suuri varsinkin tilanteissa, joissa tukiverkosta ei ole ympärillä riittävästi tai välimatkat ovat liian pitkiä. Siksi kohtaamispaikat ovat tärkeitä, joissa vanhemmat saavat seuraa vertaisistaan sekä henkilökunnalta. (Heiskanen, Helamaa, Laru, Muuronen, Salmi, Satuli-Kukkonen & Ukkonen-Wallmeroth 2019, 32.)

Vanhemmat saattavat kasvattaa lapsiaan mahdollistamalla sen, mistä itse ovat lapsena jääneet paitsi. Tämä ei periaatteena aina ole lapsen edun mukaista ja lapsen omat yksilölliset tarpeet, toiveet ja odotukset saattavat jäädä lapsen elämästä pois. Vanhemmat saattavat pyrkiä olemaan hyviä vanhempia ja kokea painetta vanhemmuudestaan. Näin toimimalla vanhemmat tarvitsevat tukea luottamaan oman vanhemmuutensa riittämiseen. (Kristeri 2018, 59–61.)

Vanhemmuus voi joskus tuntua suorittamiselta. Vanhemmuuden tukemisella myös tarkoitetaan vanhemman ja lapsen vuorovaikutussuhteen tukemista. Olisi-kin tärkeää tukea vanhempia olemaan vähemmän itsekriittisiä omasta kasvatustyylistään. Vanhemmuuden tukeminen voi olla vuoropuhelua vanhempien kanssa erilaisista kasvatustyyleistä. Jokaisen vanhemman olisi tärkeää oppia huomaamaan omaa toimintaansa, jonka kautta omaa vanhemmuutta pystyy arvioimaan. (Kristeri 2018, 59–61.)

3 Lähiötalon toiminta

3.1 Sosiaalipedagoginen työ

Sosiaalipedagogiikka tarkoittaa kuvainnollisesti siltaa, joka rakentuu yhteiskuntatieteistä ja kasvatustieteiden näkökulmasta. Sosiaalisuus tarkoittaa ihmisten keskinäistä vuorovaikutusta ja osallisuutta yhteisöihin. Yhteiskunnallisessa näkökulmassa sosiaalisuus tarkoittaa kasvun ja kasvatuksen suhteita, että huono-osaisuuden ja ongelmien huomaamisen näkökulmaa, jossa on mahdollisuus sosiaa-

lityöhön ja ihmisten auttamiseen. Sosiaalipedagoginen työ on näiden osa-alueiden kautta ihmisten vuorovaikutustaitojen ja yhteisöllisyyden tukemista sekä yhteiskunnalliseen huono-osaisuuteen vaikuttamista. Vaikuttamisella yhteiskunnalliseen huono-osaisuuteen tarkoitetaan sen tunnistamista, jolloin voidaan toteuttaa ehkäisevää ja korjaavaa työtä. Sosiaalipedagogiikalle voidaan nimetä kaksi tehtävää: yleinen tehtävä ja erityinen tehtävä. Yleisessä tehtävässä ihmisen kasvua tuetaan ja yhteisöllisyyttä edistetään. Erityinen tehtävä sosiaalipedagogiikalle on kohdata ihmisten kasvatuksellisuus ja siihen liittyvät elämässä olevat riskitekijät, jossa huono-osaisuutta ehkäistään. (Nivala & Ryyänen 2019, 16–17, 57.)

Dialoginen kohtaaminen on sosiaalipedagogiikan tyypillinen työote. Työntekijän vuorovaikutustaidot ihmisten kohtaamiseen ovat työskentelyssä tärkeässä roolissa. Hyvät vuorovaikutustaidot ovat avain onnistuneisiin kohtaamisiin. Dialoginen kohtaaminen tarkoittaa läsnäoloa, tasavertaisuutta, avoimuutta, kunnioittamista puolin ja toisin, luottamusta sekä hyväksyntää. Työntekijän linssien läpi ihminen kohdataan ihmisenä eikä asiakastietojärjestelmien avulla tai huono-osaisuuteen vetoamalla. Tämä dialoginen työote pyrkii siihen, että työntekijä asiakkaan kanssa pystyisi tarkastelemaan asiakkaan elämäntilannetta yhdessä sekä tunnistamaan asiakkaan voimavaroja ja mahdollisuuksia rinnalla kulkien. (Nivala & Ryyänen 2019, 190–191.)

Oleellista dialogisuudessa on, että se on vastavuoroista. Jokainen, joka osallistuu kohtaamiseen ja keskusteluun, pääsee luomaan tilannetta sekä vaikuttamaan siihen. Tasavertainen kohtaaminen sekä molemminpuolinen ymmärtäminen tarvitsevat onnistuakseen sen, että kohtaamisessa mennään sekä työntekijän että asiakkaan ehdoilla. Onnistuneen kohtaamisen ja luottamussuhteen avulla voidaan päästä siihen tilanteeseen, jossa työntekijän esittämät neuvot ja vinkit arkeen liittyen koetaan helpottavina ja itselleen sopivina, eikä niitä koeta uhkaavina. (Mönkönen 2007, 87, 89.)

Toinen tärkeä työote sosiaalipedagogiikassa on ihmisten toimijuuden ja osallistumisen tukeminen. Ihminen on itse keskiössä elämässään ja työotteen tarkoitus

on voimaannuttaa ja valtaistaa asiakasta toimijaksi elämässään. Asiakkaan osallistuminen omaan asiakassuhteeseensa on tärkeä työn muoto sekä työn tavoite. (Nivala & Ryyänen 2019, 196–197.)

Kolmannen sektorin organisaatioissa tapahtuva sosiaalipedagoginen työ on ihmisten ja yhteisöiden hyvinvoinnin tukemista. Työ käsittää ammattilaisten tekemää työtä, mutta myös yhtä tärkeinä nähdään vapaaehtoistyöntekijät sekä verstaistuki. Ehkäisevä työ tarkoittaa, että työntekijä pyrkii huomaamaan riskitekijöitä ihmisen kasvussa ja kehityksessä, jolloin voidaan ehkäistä ongelmien syntymistä. Tärkeää on varhainen väliintulo ja oikea-aikaisten palveluiden ja tuen tarjoaminen. Sosiaalipedagoginen varhainen työmuoto voidaan ymmärtää myös ehkäiseväksi lastensuojeluksi työympäristöissä, joissa on läsnä lapsia. Perhe voi saada positiivista tukemista vanhemmuuteen ja kasvatukseen ilman, että perhe leimautuisi lastensuojeluasiakkaaksi. (Nivala & Ryyänen 2019, 266–267, 280–281.)

3.2 Perhetyö

Perheiden kanssa tehtävään työhön vaikuttavat jokaisen perheen omanlainen elämäntilanne ja perheiden lähtökohdat. Työskentelyssä tulee ottaa myös huomioon perheen ja työntekijöiden erilaiset käsitykset kasvatuksesta sekä on tärkeää käydä läpi yhteistyössä toimimisen rajat. Lapsiperheiden kanssa työskennellessä työntekijät tulevat kohtaamaan monimuotoisia perherakenteita, joihin liittyvät etniset, kulttuurilliset sekä uskonnolliset lähtökohdat. (Puroila 2004, 5,8.)

Tavoitteena perhetyölle on, että sillä pyritään saamaan jonkinlainen muutos perheen toimintatapoihin. Tähän liittyvät perheen keskinäisten vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen sekä perheen voimavarojen ja tukiverkostojen tukeminen ja niiden löytäminen. Tukiverkostojen, voimavarojen ja vuorovaikutustaitojen avulla perhe voi selviytyä vastaantulevista ongelmista. Perhetyö tulisi käsittää kokonaisuutena, jossa huomioidaan jokaisen perheeseen kuuluvan perheenjäsenen tarpeet yksilöllisesti ja ymmärretään perheen kokonaisuuksia. (Suviaro-Laukka 2004, 99.) Tärkeää on muistaa, että perhe voi toimia suurena motivaattorina ja

voimavarana kohti toimivampaa arkea ja siinä jaksamista (Ihalainen & Kettunen 2016, 58).

Perhetyö perustuu ennaltaehkäisevään toimintaan, jossa työskennellään yhdessä perheen kanssa. Tärkeää on, että työntekijät ja perheet kulkevat yhteistä tietä kriisien ja arkiaskareiden työstämiseksi. Perhetyötä virkistävät yhteiset leirit ja retket tuovat iloa perheen arkeen sekä parhaimmillaan perhe voi kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Työntekijä on kuuntelija ja keskustelukumppani vanhemmille, joka auttaa vanhempia jaksamaan lapsiperheen arjessa. (Suviaro-Laukka 2004, 101, 104.)

3.3 Vertaistuki

Vertaistuki perustuu kokemustietoon, jonka ihmiset ovat kokeneet omassa elämässään. Vertaistuen avulla ihmiset saavat erilaisia näkökulmia asioihin, kun he jakavat kokemuksia keskenään samasta asiasta ja ilmiöstä. Vertaistuessa tärkeät elementit ovat vastavuoroinen kertominen ja kuunteleminen. Yhteinen kokemusten jakaminen voi luoda syvänkin ymmärretyksi tulemisen tunteen. (Terveyskylä 2019.)

Vertaistuen voi luokitella karkeasti neljään osa-alueeseen: kokemusten jakaminen, tiedon jakaminen, selviytymiskeinojen jakaminen sekä kokemusten purkaminen. Samankaltaisten elämäntilanteiden jakaminen auttaa keskustelemaan hankalustakin asioista, jotka liittyvät omaan elämään ja arkeen. Näihin aiheisiin voi kuulua mahdollisia häpeän, epäonnistumisen tai riittämättömyyden tunteita. Kun muut ympärillä olevat ihmiset todella ymmärtävät, mistä on kysymys, näitä hankalia tunteita on helpompi kuvailla. Asioista puhumista helpottaa myös se, ettei asioita tarvitse selittää vertaiselle yksityiskohtia myöten, jotta toinen ymmärtäisi, mistä on kysymys. Vertaistuen tärkeä tehtävä on selviytymiskeinojen jakaminen. Jokin muu keino saattaa auttaa tilanteessa, jossa itse parhaillaan on. Kokemustietoon perustuva neuvo voi olla tärkeä tekijä asian ratkaisemiseksi sekä se voi auttaa arjessa jaksamista. (Ihalainen & Kettunen 2016, 59–60.)

Vertaistukea on erilaista. Vertaistuki voi olla kahden yksilön välillä molemmin suuntaista: ”sinulta minulle ja minulta sinulle”. Tässä mallissa molemmat yksilöt saavat vertaistukea toisiltaan. Vertaistuen suunta voi olla myös yhdensuuntaista, eli tuki tulee esimerkiksi tukihenkilöltä yksilölle. Tukihenkilö pystyy samaistumaan oman kokemustietonsa ansiosta yksilön kertomiin kokemuksiin, ja pystyy kokemustietonsa avulla kertomaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja neuvoja yksilön elämäntilanteeseen. Tukihenkilö joutuu refleктоimaan omia kokemuksiaan samalla, kun tuettava jakaa hänelle kokemuksiaan, jotta suunta vertaistuessa pysyisi yksisuuntaisena. Ryhmätilanteessa vertaistukea jaetaan monen henkilön kesken, joten vertaistukea on yksilöltä moneen eri suuntaan ja yksilönä vastaanotetaan vertaistukea monesta suunnasta. (Mikkonen & Saarinen 2018, 20.)

Vertaistuen avulla pyritään saamaan onnistumisen, oivalluksen sekä voimaantumisen kokemuksia. Onnistumisen kokemus voi tulla jo siitä, että toimii vertaisena toiselle ja auttaa toista ymmärtämään elämäntilannettaan uudesta näkökulmasta. Oivallukset ja voimaantumisen kokemukset voivat tulla toivon herättämisen tunteesta, tiedon saamisesta, vahvistamalla sosiaalisia taitoja ja yhtenäisyyden kokemuksista. Joskus ammattilainen ei ole paras henkilö auttamaan yksilöä hahmottamaan kokonaisuuksia, vaan vertainen, jolla on kokemustieto samasta asiasta, voi olla parempi vaihtoehto. (Mikkonen & Saarinen 2018, 21.)

4 Aihepiiriin liittyvät tutkimukset ja opinnäytetyöt

Nanabeth Silvennoisen opinnäytetyö käsittelee vanhempien kokemuksia lapsiperhepalveluista vuonna 2007. Opinnäytetyö tuottaa tietoa vanhempien kokeamista huolenaiheista ja lapsiperhepalveluiden laadusta, käytöstä ja tarpeesta. Tutkimuksen aineisto on kerätty verkkokyselyllä, johon vastauksia tuli yhteensä 104 kappaletta. Kyselyyn vastasivat kouluikäisten vanhemmat Porvoon kaupungissa. Kyselyn perusteella vanhemmat olivat tyytyväisiä Porvoon kaupungin tarjoamiin lapsiperhepalveluihin, mutta myös kehittämiskohteita oli noussut esille tutkimuksen myötä. (Silvennoinen 2017.)

Anu Muurin väitöskirjassa (2008) on tutkittu, mikä on suomalaisten mielipide Suomen sosiaaliturvajärjestelmästä. Analyysi on tehty Stakesin survey-aineiston perusteella. Tutkimuksessa käsitellään pääasiassa sosiaalipalveluita. Tutkimuksen tulokset kertovat, että 90 % suomalaisista oli sitä mieltä, että julkisella sektorilla on vastuu palveluiden järjestämisestä. Eniten luottamusta sosiaalipalveluiden piirissä herättivät päivähoitopalvelut, mutta myös vammaispalvelut ja sosiaalityöntekijöiden neuvontapalvelut. Kritiikkiä sen sijaan aiheuttivat kotihoito ja toimeentulotuki. (Muuri 2008.)

Mirja Korkiakangas (2005) on tehnyt lisensiaatintyön liittyen perheiden kanssa tehtävään työskentelyyn. Tutkimuksessa kerrotaan lastensuojelun avohuollossa tapahtuvista väliintuloista, eli interventioista. Aineisto on kerätty tutkimukseen teemahaastattelua käyttäen, jonka analyysi keskittyy teemoitteluun ja eri teemojen luokitteluun. Työskentelyn prosessi on avattu tutkimuksessa tarkasti ja pohdittu samalla eettisiä kysymyksiä. (Korkiakangas 2005.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tehtävä ja toimeksiantaja

5.1 Toimeksiantaja ja organisaatio

ViaDia on diakoninen yhdistys Suomessa. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii ViaDia Joensuu ry. ViaDialla on useita yksiköitä Suomessa ja ViaDian pääyksikkö sijaitsee Tampereella. ViaDialla on monia erilaisia hankkeita ja palveluita suunnattuna kansalaisille. ViaDia pitää yllä esimerkiksi ViaDia-toreja, jotka ovat kirpputoreja. Palveluita löytyy muun muassa lapsille, maahanmuuttajille, mielen-terveyskuntoutujille, päihdekuntoutujille ja vanhuksille. Entisille vangeille on oma hankkeensa, joka auttaa heitä sopeutumaan arkeen vankilasta pääsemisen jälkeen. ViaDian arvot tulevat kristillisen kirkon kautta, joten järjestön arvona on lähimmäisen rakkaus. ViaDialla työskentelee työntekijöiden lisäksi paljon vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka ovat tärkeitä organisaation toiminnassa. (Kurki 2018.)

Joensuun ViaDian yksikkö on perustettu 16.2.2010. ViaDia Joensuu ry on Suomen Vapaakirkon kattojärjestön ViaDia ry:n jäsen. ViaDia järjestön tarkoituksena on rakentaa diakoniatyötä ja toteuttaa sitä aineellisen, henkisen ja hengellisen hädän lievittämiseksi sekä tukea ihmisten elämänhallintaa ja päihteetöntä elämäntapaa. (ViaDia 2019.)

Lähiötalon toimintaa ylläpitää ViaDia Joensuu ry. Lähiötalo on perustettu vuonna 2010 ja se sijaitsee Joensuussa Rantakylän kaupunginosassa. Lähiötalo on avoinna arkisin 9.30-14.00. Lähiötalo on käytännössä asunto normaalissa kerrostalossa ja sen toiminta on kävijöille ilmaista. Kysymyksessä on kolmannen sektorin matalan kynnyksen palvelu. Päivittäin Lähiötalolla vierailee noin 40 kävijää. (Kurki 2018.)

Lähiötalon toiminnan tarkoituksena on tuottaa hyvinvointia lapsille, heidän vanhemmilleen, vanhuksille ja maahanmuuttajille. Lähiötalo tukee verkostoitumista asukkaiden ja lähinnä perheiden kanssa, jotka kamppailevat taloudellisen tilanteensa kanssa. Lähiötalolla annetaan myös palveluohjausta kävijöille eri palveluista tiedottamalla ja auttamalla virallisten papereiden täytössä. Lähiötalon työntekijät antavat neuvoja erilaisissa elämäntilanteissa oleville kävijöilleen ja tukevat kävijöitä arkisissa asioissa. Myös maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaamme pyritään tukemaan Lähiötalolla ja heitä otetaan vapaaehtoistyöhön mukaan. Lähiötalolle tultaessa työntekijät pyrkivät saamaan kävijöillensä tervetulleeseen olon ja ilmapiiristä on lämminhenkisen. Työntekijöiden mukaan Lähiötalon kävijät ovat kokeneet, että on tärkeää tuntea itsensä hyvin tervetulleeksi paikalle. (Kurki 2018; ViaDia 2019.)

Lähiötalolla vanhemmat saavat mahdollisuuden tavata toisiaan ja arjessa jaksamista voi helpottaa se, että saa jakaa kokemuksiaan muiden vanhempien kanssa. Kävijät saattavat saada toisilta vanhemmilta jopa konkreettisia arjen neuvoja, jotka auttavat jaksamaan arjessa. Myös ystävyysuhteet saattavat saada alkunsa, kun taustalta löytyy samankaltaisia kokemuksia ja puheenaiheita. Kohtaamiset Lähiötalolla ovat kävijöiden mielestä merkityksellisiä, joka selviää vuosittain tehtävästä kyselystä. Kohtaamiseen liittyy myös työntekijöiden kohtaamisosaaminen ja lämminhenkinen ilmapiiri, joka toivottaa tervetulleeksi Lähiötalolle. (Kurki 2018.)

5.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ViaDia Joensuu ry:n Lähiötalon toiminnan merkitystä, kun pitkäaikaikävikijöillä oli menossa elämänvaihe, johon kuului pieniä lapsia (iältään 0-3-vuotiaita). Opinnäytetyön avulla halutaan selvittää kävijöiden kokemuksia ja saada uutta tietoa, kuinka Lähiötalon toiminta tuki vanhemmuutta ja sen hetkistä elämäntilannetta. Opinnäytetyö tavoitteena on tuottaa Lähiötalon työntekijöille tietoa toiminnasta muutaman vuoden takaa. Opinnäytetyön tiedonkeruun menetelmänä käytin teemahaastattelua. Haastattelut toteutettiin syksyllä 2019 Lähiötalolla. Haastatteluihin osallistui 6 pitkäaikaikävikijää. Pitkäaikaikävikijöillä tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan kävijöitä, jotka ovat käyneet Lähiötalolla 2012–2014 lähtien.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisena Lähiötalon toiminnan merkitys koettiin, kun mukana oli pieniä lapsia?
2. Miten Lähiötalon toiminta tuki arjessa ja vanhempana jaksamista?
3. Millaista hyvinvointia on saatu Lähiötalolta?

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

6.1 Laadullinen opinnäytetyö

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus mahdollistaa asioiden ja ilmiöiden tutkimisen pintaa syvemältä. Laadullinen tutkimus antaa tutkijalle ratkaisun tutkimuskysymyksiin sekä perusteellisen ymmärtämisen ilmiöille. Kvalitatiivinen tutkimus antaa ratkaisuja yksittäisiin tapauksiin, kun taas määrällinen, eli kvantitatiivinen tutkimus antaa vastauksia moniin eri aiheisiin. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään sanallisiin tuloksiin sekä johtopäätöksiin, kun taas määrällisessä tutkimuksessa tulokset saadaan lukuihin perustuen. Laadulliselle tutkimukselle tyypillisiä piirteitä ovat, että tutkija on aktiivinen toimija ja hän kerää aineiston sekä

aineisto kerätään vuorovaikutussuhteessa tutkittavilta. Tuloksissa huomio keskittyy tutkittavien kokemustietoon ja heidän näkemyksiinsä tutkittavasta aiheesta. Laadullisen tutkimuksen avulla on tavoitteena saada napakka sekä samalla kokonaisvaltainen ymmärrys tutkimusaiheesta. (Kananen 2014, 18–19.)

Laadullinen tutkimus on aineistosta ja analyysistä syntyvää tutkimusta, joista saadaan johtopäätöksiä tutkimuskysymyksiin. Laadullisesta tutkimuksesta löytyviä elementtejä ovat teoreettisuus, aineistonkeruumenetelmä, perustelut tutkimusvalinnoille, aineistonanalyysi, tutkittavien näkökulma ja tutkijan asema. (Eskola & Suoranta 2000, 13–15.) Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, koska sen avulla pystytään tutkimaan ihmistieteitä. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus ei tässä opinnäytetyössä toimisi, sillä tässä opinnäytetyössä halutaan avata ihmisten kokemuksia ja näkökulmia Lähiötalon toiminnasta, sen sijaan, että saataisiin tilastollista tai numeraalista tietoa.

6.2 Teemahaastattelu

Opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmänä on käytetty puolistrukturoitua teemahaastattelua. Teemahaastattelussa on kyseessä keskustelunomainen tilanne, jossa haastatteli on etukäteen perehtynyt haastattelussa käsiteltäviin aiheisiin ja teemoihin. Teemahaastattelussa ei ole pikkutarkkoja kysymyksiä, joita on mietitty etukäteen, vaan jokaisen haastateltavan kanssa tilanne on hieman erilainen samoja teemoja käsitellessä. Teemahaastattelussa etuna on se, että haastateltava pystyy vastaamaan laajemmin esitettäviin kysymyksiin, jolloin tiedonhankinnan kannalta päästään analysointivaiheessa teemoittelemaan tuloksia monista eri näkökulmista. Haastattelutilanteessa ei lueta tiettyjä kysymyksiä suoraan paperista, vaan pyritään keskustelemaan haastateltavan kanssa. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006a.)

Teemahaastattelussa tärkeää on muistaa, että haastattelu pysyy avoimuutensa takia ennalta määritellyissä aiheissa, jotta pyritään saamaan merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoitukseen liittyen. Kysymyksien tulee liittyä tutkimuksen viitekehykseen. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu eli suunniteltu etukäteen,

mutta haastattelutilanteessa voidaan antaa haastateltavan kertoa eri merkityksiä asioille. Vuorovaikutustilanne on aina erilainen jokaisen haastateltavan kohdalla, joten ei ole tärkeää kysyä kysymyksiä samassa järjestyksessä jokaisen haastateltavan kanssa. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 75.)

Haastattelun ajankohta on hyvä sopia haastateltavan kanssa hyvissä ajoin, jotta siihen pystyy valmistautumaan. Haastattelu voidaan pitää kotona tai julkisessa tilassa. Opinnäytetyötäni varten haastattelut toteutettiin Lähiötalolla ja ajankohdat oli sovittu ennakkoon haastateltavien kanssa. Haastattelijan on tärkeää olla vaikuttamatta omilla mielipiteidensä ilmaisuillaan tai liian ohjaavilla kysymyksillä haastattelun etenemiseen. Muuten haastattelun luotettavuus kärsii ja haastattelutilanne on lopetettava. Vastaan saattaa tulla yllättäviäkin reaktioita tai kokemuksia, joihin haastattelijan on suhtauduttava mahdollisimman sopivalla ja neutraalilla tavalla. Laadullisessa tutkimuksessa halutaan selvittää haastateltavan subjektiivisia kokemuksia. (Hannila & Kyngäs 2008, 9.)

Ennen haastatteluiden aloittamista on tärkeää tietää, kuinka paljon aineistoa tarvitaan tutkimuksen toteuttamiseksi. Analyysivaiheessa työn määrän ero on valtava, jos haastatteluja on tehty 5 tai 30. Tutkimusraportissa on hyvä kertoa syyt haastateltavien valinnasta ja kuinka valitut täyttävät aiheeseen sopivat kriteerit. Tätä varten on olemassa harkinnanvaraisen aineiston keruun menetelmä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 85-86.) Tähän opinnäytetyöhön on valittu juuri sellaisia haastateltavia, jotka ovat oletettavasti parhaita tiedonantajia tutkimuksen rajaukseen ja aiheeseen liittyen. Haastateltavia oli yhteensä 6, joista saatiin opinnäytetyöhön sopivan kokoinen aineisto.

Tässä opinnäytetyössä teemahaastattelu on valittu tiedonkeruun menetelmäksi, koska sen avulla saadaan kokemustietoa Lähiötalon kävijöiltä. Tässä opinnäytetyössä juuri heidän kokemuksiaan tarvitaan selvittämään toiminnan merkitystä, joten on siis paras keino tutkimuksen kannalta kysyä heiltä itseltään. Pitkäaikaiskävijöille pidettävä haastattelu on ideoitu yhdessä Lähiötalon ohjaajan kanssa ja kysymykset pohdin sopiviksi teemoihin liittyen. Haastattelut nauhoitettiin. Opinnäytetyön ohjaaja Lähiötalolta auttoi löytämään haastatteluihin pitkäaikaiskävijät,

joiden kanssa sovimme ajankohdat haastatteluille. Haastattelussa kysyttävät kysymykset liittyivät Lähiötalon toimintaan arjen ja vanhemmuuden tukemisessa. Teemahaastattelurunko on liitteessä 2. Teemahaastattelurunkoa testattiin esihaastattelun avulla syksyllä 2019.

6.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Tässä opinnäytetyössä analyysin käsittelyn menetelmänä on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysi on yksi tavallisimmista laadullisen aineiston käsittelymenetelmistä. Myös useat eri nimellä tunnetut analysointimenetelmät perustuvat tavalla tai toisella sisällönanalyysiin. Analyysivaiheessa on tärkeää, että tutkija osaa rajata aineistosta nousevat aiheeseen liittymättömät, jopa mielenkiintoiset aiheet pois, jotta aineiston analyysi ja tulokset säilyisivät tutkimuksen rajauksen viitekehyydessä. Uusien kiinnostavien aiheiden ilmeneminen tutkimusta tehdessä voi saada tutkijan hieman hämilleen, mutta kaikkia kiinnostavia asioita ei voi tuoda ilmi omassa tutkimuksessa. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 91–92.)

Opinnäytetyössäni aineiston käsittelyn ja analyysin teon menetelmänä käytetään sisällönanalyysia, sillä sen avulla saadaan teemahaastattelun aineistoa käsiteltyä. Litteroin haastattelut ja aineistoa tuli yhteensä 26 sivua. Sisällönanalyysin avulla saatiin aineistosta teemoittelun ja käsitteiden luokitteluiden avulla tuloksia, joista tehtiin lopuksi tutkimukseen johtopäätökset. Sisällönanalyysi antaa tutkijalle selkeän kaavan, kuinka edetä analyysin vaiheissa.

Yleinen kuvaus aineiston käsittelystä on seuraavanlainen:

1. Tutkijan täytyy tehdä päätös, mikä aineistossa on kiinnostavaa
2. Aineisto on käytävä läpi ja siitä on eroteltava ne asiat, jotka ovat päätetty kiinnostaviksi
3. Kaikki muu tieto jää pois tutkimuksen raportoinnista
4. Aloitetaan aineiston teemoittelu ja luokittelu erilaisiin alakäsitteisiin
5. Tehdään yhteenveto. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 92.)

Sisällönanalyysi on menetelmä, joka analysoi dokumentteja. Tässä opinnäytetyössä dokumentit tarkoittavat litteroituja haastattelumateriaaleja ja niistä saatuja ala- ja yläluokiteltuja tiedostoja. Sisällönanalyysi antaa kuvauksen tiivistetyssä muodossa. Aineisto saadaan järjesteltyä sisällönanalyysin avulla johtopäätöksien tekemistä varten. Analyysia ei pidä esittää tuloksina, vaan vasta johtopäätökset analyysista vievät tutkimuksen tuloksiin. Hajanaisesta aineistosta pyritään sisällönanalyysin avulla saamaan selkeä ja informatiivinen tuotos, josta on mahdollista tehdä tutkimukseen johtopäätöksiä. Aluksi analyysissa aineisto hajotetaan osiin, joista lopuksi kootaan uusi looginen kokonaisuus. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 103,108.)

Haastattelua käsiteltäessä ensin kuunnellaan nauhoitettua aineistoa ja samalla kirjoitetaan se puhtaaksi sanasta sanaan, eli litteroidaan. Aineisto on litteroitu siksi, että pääsin käsittelemään, lukemaan ja teemoittelemaan aineistoa. On tärkeää aloittaa haastatteluiden lukeminen ensin kokonaan ja perehtyä aineiston sisältöön ajatuksella. Kun aineisto on luettu läpi, sieltä voidaan etsiä pelkistettyjä ilmauksia, jotka alleviivataan. Löydetyt ilmaisut listataan omaan tiedostoon ja niistä ryhdytään etsimään samankaltaisuuksia sekä erilaisia näkemyksiä. Käsitellyt pelkistetyt ilmaisut yhdistetään ja niistä luodaan alaluokkia. Alaluokkien avulla tutkija alkaa luomaan alaluokista suurempia käsitteitä, yläluokkia. Yläluokittelun kautta tutkimukseen saadaan kokoavia käsitteitä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 109.)

Aineiston redusoiminen eli pelkistäminen tarkoittaa, että haastatteluaineistosta karsitaan turha informaatio pois. Lukiessani saatua aineistoa keräsin tärkeimmät kohdat yliviivaustussilla itselleni ylös. Sen jälkeen tiivistin alkuperäisien ilmauksien sanoman pelkistettyihin ilmauksiin. Tutkimustehtäväni ohjasi pelkistämistä. Pelkistämällä sain aineistoa napakampaan muotoon, jonka jälkeen oli helpompaa hahmottaa seuraavien vaiheiden etenemistä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 109–110.)

Redusoinnin jälkeen saatavat pelkistetyt ilmaukset luin läpi ajatuksen kanssa ja ryhmittelin alaluokkiin. Tämä tarkoittaa aineiston klusterointia. Alaluokat nime-

tään käsitteellä, joka kuvaa sen luokan sisältävien pelkistettyjen ilmauksien yhteistä teemaa. Alaluokiksi sain aineistostani esimerkiksi nämä termit: sosiaaliset suhteet ja arjen rutiinit.

Alaluokka voi kuvastaa pelkistettyjen ilmauksien käsitystä, ominaisuutta tai piirrettä. Klusteroinnissa tapahtuu samalla aineiston tiivistämistä, koska se tuottaa käsitteitä pelkistetyille ilmauksille. Aineiston klusterointi antaa pohjan tutkimuksen käsittelyyn sekä sillä saadaan alustavia kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 110.)

Seuraavaksi aineiston käsittelyssä aloitetaan abstrahointi klusteroinnin jälkeen. Abstrahoinnin tarkoituksena on luoda teoreettisia käsitteitä alaluokista yläluokkien avulla ja erottaa aineistosta tutkimuksen kannalta oleelliset tiedot. Abstrahoinnissa alaluokitteluista luodaan tiivistyksen avulla yläluokkia, joista saadaan pääluokkia. Esimerkiksi kuvitellaan aineisto, jonka käsittelyssä on voitu alaluokitella pelkistettyjen ilmausten kautta termit empatia, ilmapiiri ja luottamus, jotka ovat yläluokiteltu ”mukana elämiseen”. Pääluokaksi on asetettu henkinen tukeminen. Henkisestä tukemisesta saadaan teoreettinen käsite. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 111–112.)

Aineiston analyysistä saadut tulokset on tulkittava. Tulkinta tarkoittaa tuloksien pohtimista ja pohtimisesta saatavia johtopäätöksiä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 224.) Tutkijan täytyisi tiivistää tulokset sen kannalta, mitä kiinnostavaa haastateltavat ovat kertoneet. Sen pohjalta tutkija luo näkökulmia ja keskustelua siitä, kuinka tulokset liittyvät aihepiiriin aiempiin tutkimuksiin sekä tutkittavasta aiheesta nousevat päätelmät. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006b.)

Saturaatio tarkoittaa kylläntymistä. Kyseessä on tilanne, jossa aineisto alkaa toistamaan itseään, jolloin tässä tilanteessa haastateltavat eivät enää anna uutta tietoa tutkimuksen kannalta. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 87.) Saturaation saavuttamiseksi olimme sopineet Lähiötalon ohjaajan kanssa, että haastattelun opinnäytetyöhöni noin 5-6 henkilöä. Kuuden haastattelun jälkeen oli nähtävissä saturaatiota haastatteluiden avulla saaduista vastauksista.

7 Tulokset

7.1 Lähiötalon toiminnan merkitys vanhemmille

Ensimmäinen tutkimuskysymys opinnäytetyössäni koskee Lähiötalon toiminnan merkitystä pienten lasten kanssa. Haastatteluun osallistuvat pitkäaikaiskävijät olivat osallistuneet toimintaan 0-2-vuotiaiden lasten kanssa ensimmäistä kertaa. Sisällönanalyysin avulla tärkeimmäksi tulokseksi tuli tähän teemaan liittyen vanhemmuuteen saatu tuki. Vanhemmuuden tukeminen oli käytännössä sitä, että henkilökunta tarjosi apua, tukea ja neuvoa arjen askareisiin, oli läsnä kuuntelemaan sen hetken askarruttavia asioita sekä antoi vanhemmille hetken aikaa huokaista Lähiötalolla. Vanhemmat ovat kokeneet, että hetki rauhassa kahvikupin ääressä antaa voimaa ja jaksamista oman lapsen kanssa touhuamiseen.

Se, että pääs, pääs silloin hengähtämään, kun tuntu, että kotona seinät kaatuu niskaan ja on, on niinku sitä semmosta kitinää ja kiukkua, nii aina oli, ties, että aina on se paikka, ku menee lähikselle, nii lapsille on siellä muuta tekemistä, ku kitinää ja ite saa sitte hetken hengähtää sen kahvikupposen kanssa ja pysty, pysty niinku turvallisiin mielin luottamaan siihen, että joku kattoo niitä lapsia.

Onhan se ihan huippu, että silleen voipi vaikka hengähtää sitte niinku ite, jos tuntu, että ei niinku sillee halua mennä tohon leikkihuoneen puolelle.

No onhan se tärkeä, muistan silloin et olihan se tärkeä, et sai just hetken istuu ja huokasta, ku omakii lapsi oli sellanen, et se oli hyvin kiinni minussa, nii oli se kyllä tosi tärkeä, et tuli sit nää Lähiötalon aikuiset myös lapselle tutuks ja sillee niinku irtaantu myös minusta hetkeksi.

Mutta kun ympärillä on tietysti kattonu paljon muitaki perheitä, ni merkitys on ihan äärimmäisen suuri, että voi edes aamukahvin tai edes jonkun kahvin juoda ilman, että hyssytät tai katot missä (lapsi) menee ja muuten, että siis, saa vaikka hetken ihan rauhaa tai sitten ylipäättänsä vaan jutella tai olla ja saa mennä vaikka vessaan, ilman, että pitää olla se ovi auki.

Osa haastateltavista kertoi, että lapsen kanssa vastaan tulevat haasteet ja konfliktit oli helpompi käsitellä ja selvittää, kun oli saanut hetkeksi omaa aikaa ja istua rauhassa. Lähiötalolta saatava lastenhoitoapu oli koettu siis hyvin merkittäväksi

oman jaksamisen ja vanhemmuuden tukemisen kannalta. Haastatteluista ilmeni myös, kun saa keskustella muiden vanhempien kanssa kahvikupin äärellä, se antoi voimaa sekä uutta näkökulmaa lähestyä lapsiperheen arkeen liittyviä asioita. Vanhemmat olivat kokeneet, että kiireetön ilmapiiri Lähiötalolla koettiin tärkeänä.

Jaksanu ehkä kotona paremmin, niitä konflikteja sitten paremmin, että välillä käyny tuulettumassa ja joku muu ehkä kahtonu lapsen perrään.

Just se, että ei jääty sit sinne kotiin keskenään kiukuttelemaan ja rähisemään, vaan että älyttiin lähtee vaikka lähikselle ja saatii niinku se kiukku katkastua.

Tärkeäksi oli koettu myös lapsen kanssa vietetty yhteinen aika Lähiötalolla. Osasta haastatteluista selvisi, että lapsen kanssa puuhastelu tuki vuorovaikutussuhdetta lapsen ja vanhemman välillä. Lähiötalolla vanhemmat ja lapset saivat mahdollisuuden yhteiselle hetkelle. Jos perheessä oli sisaruksia, niin Lähiötalon työntekijät viettivät aikaa toisen lapsen kanssa sillä aikaa, jotta vanhempi sai vietää aikaa keskittyen yhteen lapseen kerrallaan.

Että toisaalta saatii tehdä asioita yhdessä, vaikka askarrella sen isomman (lapsen) kaa, ja sit tietää, et se pienempi on jonkun silmäin alla.

Et varmaa niinku se, että sai täällä sitä vertaistukkee ja huokasta, niin kyl se varmaan aika paljon vaikutti siihen, myös siihen, et jakso sit sitä vuorovaikutusta niinku sen lapsen kanssa.

Haastatteluista tuli ilmi, että pitkäaikaiskävijöiden lapset olivat saaneet mallia erilaisista kasvatustyyleistä, koska Lähiötalolla muutkin aikuiset osallistuvat läsnäolollaan kasvatustyöhön. Haastatteluista selvisi, että Lähiötalon työntekijät ovat olleet suuressa roolissa lasten elämässä, sillä on tärkeää, että lapset oppivat vuorovaikutustaitojaan myös toisten aikuisten kanssa. Lapset saivat rohkeutta, varmuutta, turvaa sekä uusia vuorovaikutustilanteita muiden aikuisten ansiosta.

Ehkä semmosta uutta näkökulmaa tavallaan siihen niinku, että kun mulla on se tietty tyyli, niinku kasvattaa, nii sit se että ku täällä on niinku muitakii ihmisiä, niinku osallistuu tavallaan siihen kasvatustyöhön.

Luottamaan muihinki kun äitiin.

Tuo keittiö, niin jotenkin se on ollu äärimmäisen semmonen niinku hieno, jotenki se on ollu vähän nii ku se pointti täällä, ja ja se, että saa laittaa itse sen rahan sinne purkkiin ja hän itse maksaa sen oman maissinaksunsa tai mehunsa, tai jonkun, että joku on heitä varten jotakin, nii se on ja sit sillo - oli siinä pääsääntöisesti aina, niin, nii tuota, nii sit vieläki se, että tullee niinku ikäänkun vielä se aikuisen ja lapsen vuorovaikutus.

Sitte taas näitä aikuisia, niinku - sillo alussa ku oli tuolla puolella toiminnassa mukana, nii tosi tärkeeks tuli kyllä, että kyllä turvalliset aikuisetkii niinku.

Haastateltavat kertoivat, että ryhmätilanteet ja erilaiset virikkeet Lähiötalolla ovat merkittäviä, sillä kotona ei ole samoja leluja tai koskaan ryhmätilannetta. Haastateltavien mukaan lapset saivat toiminnasta kavereita, ikätovereita ja sosiaalisia suhteita, jotka edistivät lasten kaveritaitoja.

Se suurin varmaan on se virikkeet, niinku, et ei sitä niinku yksin vaa jos on kotona lapsen kaa, nii ei sitä pysty tarjoa nii paljo sitä virikettä, niinku tämmönen paikka antaa.

Sit on eri virikkeitä, kotona niitä ei ole, kotona ei ole koskaan ryhmätilanne, vaikka ei oo semmosta ryhmätoimintaakaan edes, mutta kotona ei ole koskaan niitä, kotona on eri lelut ku täällä.

Kavereitaha niitä oli sitte ja sitä harjotteli kaveritaitoja tässä sitte ekoja.

Kavereita ja niitä sosiaalisia taitoja, ku ei vielä ollu sitä päiväkotimaailmaa ni tuli sit kavereita ja sitä yhteistä leikkiä ja leikin jakamista.

Isompi sai niitä isompia leikkikavereita, pienempi sai sit toisaalta hänen kaltaisiaan, koska se isompi ei sit enää niitä hänelle tarjoa. Tarjoaa se jotain virikkeitä, mutta ei sitä, että siellä on kaksi makkaraa vierekkäin lattialla, kaksi, ketkä koittaa päästä liikkeelle tai sit niinku se, että oppivat, että on muitaki ihmisiä ympärillä ja muitakin aikuisia, eikä vaan aina se äiti.

7.2 Lähiötalolta saatu tuki vanhemmuuteen sekä arjen hallintaan

Toinen tutkimuskysymys opinnäytetyössäni käsittelee vanhemmuuden ja arjen tukemista. Aineistoa analysoidessa tärkeimmäksi asiaksi tähän teemaan nousivat kokemukset arjen hallinnasta. Haastateltavat olivat kokeneet, että Lähiötalolla käyminen antoi arkeen rutiinia, aikataulutusta sekä syyn lähteä kotoa pois.

Siellä ajatuksen päässä on se että myö päästään lähikselle, antaa semmosen buustin niihin lähtöihin, että aamulla kuitenkin haluan lähteä siellä käymään ja semmonen nii, ja lapsethan on tykänny ihan hirveesti, se ku on monta aikuista, nii sitte on voinu jopa jonkun aikuisen kanssa kahestaa välillä leikkiä ja pelata.

Se niinku älyttömästäihän vaikutti, että pääs pois sieltä neljän seinän sisältä just näkemään ihmisiä.

Sit se toisaalta rytmittää meidän päivää tietyllä tavalla, siitä tuli meille ihan rutiini, puoliks varmaan asuttiin täällä, postinkii ois melkeen voinu kääntää välillä, että sit, varmaan silleen tää oli niinku meidän juttu.

Haastateltavat kertoivat, että Lähiöotalolta saatava seura, aktiviteetit sekä lämmin vastaanotto motivoivat lähtemään pois kotoa. Huonoksi koettu aamu kääntyi mukavaksi päiväksi Lähiöotalolla tai lapsen kiukuttelu oli saatu katkaistua Lähiöotalolle lähtemisellä. Lähiötalo oli koettu ”hyvän olon ja fiiliksen mestaksi”, jonne sai tulla juuri niiden tunteiden kanssa, mitkä olivat pinnalla. Osa haastateltavista oli kokenut, että Lähiöotalolle ei tarvinnut laittaa mitään, meikata tai olla mitään muuta, kuin oma itsensä. Haastateltavat olivat kokeneet hyväksyntää juuri sellaisina kuin ovat.

Se on semmonen hyvän olon ja hyvän fiiliksen mesta.

No se just, että syy tota poistuu kottoo, täällä oli niitä sosiaalisia kontakteja, syy herätä aikasemmin sitte.

Oispa huomina nii päästäs jo uudestaan.

Tosi iso merkitys on kyllä ollu ja henkilökunnalla, et on ollu lämmin ja ihana tulla tänne, nii on ollu aina semmonen olo, että on tervetullu.

Kaikki saa tulla ja aina otetaan hymyillen vastaan ja sanotaan heippa ja toivotetaan tervetulleeksi, ja joku kysyy edes niinku vähä kuulumisia.

Se, että kokee että on tervetullut, sit ei aina tarvii olla sellanen suupielet korvissa ja tukka laitettu ja naama täynnä meikkiä ja tällätty ja huoliteltu ja pirteänä, vaan voi tulla oikeesti, et en jaksa riisua tänään noita toppahousuja ollenkaa, voin olla pipo päässä, ei niinku oo tukkapäivä.

Haastateltavat kertoivat, että Lähiöotalolta sai omaan vanhemmuuteen varmuutta sekä neuvoja, että vinkkejä lapsen kehitykseen liittyen. Haastateltavien mukaan

juuri hyväksynnän tunne ja ymmärrys muilta vanhemmilta tukivat omaa vanhemmuutta. Kokemustiedon saaminen ja sen kautta konkreettisten neuvojen käyttöönotto arjessa helpottivat lapsiperhearkea.

Uskaltaa avata suunsa, ei niinku tarte pelätä että tulis tavallaan tuomituks.

Täällä on kuitenkin tää ilmapiiri ollu nii lämmin, et on varmaan saanu selasta kehua ja kiitosta siitä omasta lapsesta, nii kyllähän se vahvistaa sitä omaa (vanhemmuutta) ja semmosta niinku että tsemppiä, että on tehny.

On varmaan ollu semmosia aihepiirejäki täällä sitte ihan mistä on saanu ihan konkreettistakin niinku neuvoo ja vinkkiä myös.

Tietysti on saanu ihan konkreettisia vinkkejä, et sillo nuorena äitinä ni (työntekijä) esimerkiks nii sehä anto ihan konkreettisia neuvoja siitä, että miten kokeilla sitä lasta nukuttaa ja syöttää, että on niitä erilaisia tapoja, mitä lähtee kokeilemaan, et ei sokeesti luota siihen, että mitä neuvolassa sanotaan, vaan että kuuntelee sitä kokemusta.

Haastatteluista selvisi, että vertaistuen merkitys oli koettu hyvin tärkeänä voimavarana. Haastateltavat olivat saaneet Lähiötaololta vertaistukea lapsiperhearkeen liittyvissä asioissa, muun muassa nukkumiseen, lapsen kehitykseen sekä samankaltaisten tilanteiden jakamiseen. Haastatteluista nousi esiin tärkeä oivallus vertaistukeen liittyen: en olekaan ainut, kenellä on tämä sama kokemus. Lapsiperhearjen jakaminen muiden aikuisten kanssa koettiin tärkeänä.

Sit toki voi vaihtaa kuulumisia, et nii, meillä ei nukuttu viime yönä yhtään, ai teilläkää ei, ompa kiva, et joku muukin kokee tän saman, et tavallaan hyvässä ja pahassa.

Ärsyttää ja kiukuttaa ja harmittaa, mitä kaikkee siinä omassa arjessa kuormittaa ja sit huomata se, et vitsi mä en oookkaa ainut jolla on.

Varsinki ku on niinku monenlaisia äitejä, nii sit ehkä aina sieltä joku niinku ainakii pystyy samaistumaan siihen tilanteeseen, et oo yksin niitten ongelmien kanssa.

Se oli just se vertaistuki, että näki muita vanhempia ja sitä kokemusten tota vaihtamista, että minkälaista on kenelläkii missäkii vaiheessa ollu lapsen kanssa.

Just se lapsen kehitykseen liittyvä, että miten on yöt nukuttu missäkiin kehitysvaiheessa, miten nukutaan tällä hetkellä ja tämmöstä.

Vertaistuen merkitys oli koettu todella tärkeänä elementtinä oman jaksamisen sekä arjen hallinnan kannalta. Vertaistuki tarkoitti vuoropuhelua lapsiperhearjesta vanhempien kesken. Haastatteluiden perusteella Lähiötalolla pystyi kertomaan muille vanhemmille oman arjen kuulumiset ja sen hetken tilanteet. Kohtaamiset Lähiötalolla loivat tilaisuuden myös ystävyysuhteiden rakentumiselle.

Se on ollut ihan korvaamatonta, just sitä että pääsee jakamaan sitä arkea ja on saanut ystävyysuhteita, ihan pääsee, että tavallaan niinku kun on muodostunut niitä ystävyysuhteita.

Ihan just sitte se vertaistuki on ollut hirmusen tärkeä, että on päässyt muiden vanhempien kanssa purkamaan ja keskustelemaan niitä arjen haasteita.

Ehkä ihan se arjen jakaminen, sehän se on kaikkein tärkeintä.

Vertaistuki tarkoitti myös, että vanhemmat pääsivät jakamaan keskenään hyväksi koettuja vinkkejä ja neuvoja lapsiperhearkeen liittyen. Haastatteluista selvisi, että uusien toimintamallien kuuleminen tai Lähiötalolla käytännössä tapahtuva kasvatustyörien näkeminen vahvistivat haastatteluiden mukaan omaa vanhemmuutta. Haastatteluiden perusteella vanhemmat pääsivät jakamaan kokemustietoa keskenään ja se koettiin tärkeänä tukena vanhemmuuteen.

No ihan se, että tiedän tunteen, aika moneenkin asiaan, tai tai että, että ompa hyvä näkökulma niinkun noin, tai sitten vastavuoroisesti, että jes, kiitti kun sanoitkin juuri noin, että empä nyt oookkaan sen huonompi tai parempi, ku kukaan muukaan.

Se, että toisten äitien kanssa on saanut vaihtaa niitä niinku kokemuksia ja tapoja toimii, näkkee sitä toisten tappaa, nii kyllähän sekii vanhemmuutta vahvistaa.

7.3 Itsevarmuuden vahvistuminen

Kolmas tutkimuskysymykseni käsitteli tämän hetken ajatuksia Lähiötalon toiminnasta ja pitkäaikaiskävijöiden arviointia siitä, millaista hyvinvointia heille jäi toiminnan kautta. Analyysin avulla tärkeimmäksi tulokseksi aineistosta nousi esiin itsevarmuuden vahvistuminen. Kävijät kertoivat haastatteluissa, että heille on jää-

nyt ystäviä toiminnasta. Monet kertoivat, että sydänystäviä toiminnasta ei ole tullut, mutta sellaisia ihmisiä on jäänyt elämään, joiden kanssa on mukava vaihtaa kuulumisia.

Kavereita, ei oo mittään sellasia sydänystäviä, mutta tosi paljon kavereita siis. On siis muutenki nähty ku täällä lähiksellä.

Näitä ihmisiä, vertaisia.

Minulla on täällä paljon kavereita, paljon ryhmä, erilainen ryhmä: suomenkieliryhmä ja äitien ryhmä.

Ystäviä ja sitä semmosta varmuutta ja rohkeutta siihen vanhemmuuteen.

Tärkeäksi asiaksi osasta haastatteluista myös nousi se, että haastateltavat kokevat Lähiötalon olevan yhä heille turvallinen paikka, jonne voi mennä milloin vain, vaikka ilman lapsiakin. Osa haastateltavista kertoi, että saa apua arkeensa käytännön asioiden hoitamisessa, joka koettiin hyvin tärkeäksi avuksi. Haastatteluista tuli ilmi, että Lähiötalon toiminta tuo edelleen tukea vanhemmuuteen ja luottamusta omaan arkeen. Jotkut haastateltavista jopa kertoivat, että Lähiötalo tuntuu heille melkein toiselta kodilta, joka kuvastaa toimintaa melko merkittäväällä ja kokonaisvaltaisella tavalla.

Lähiötalo on hyvä paikka, koska minä, jos minulle ongelma tulee, sitten kaikki täällä selvittää hyvin. Minä tulen lähiötalon ovi ja minä sanon ”mitä tämä on”, voitko tämän selittää ja hän sanoo, ei ole problem, ei ole hätää, kaikki hoidetaan.

No edelleen varmaan siis se, että, no edelleen tiedän, tää paikka on edelleen olemassa ja tänne voi tulla kuka vaan, et ei tarvi niitä pieniä lapsia ollenkaan.

Tietty rutiini just, sillee, että niinku, just että käyn yksinänikii täällä.

Semmosta niinku luottamusta siihen itseen ja arkeen, aina kun tänne tuli ja aina ku täällä on, nii tulee sillai pikkasen vahvempi olo, että kyllä tästä selvittää ja kyllä tästä mennään.

Minun mielestä meidän perhe toinen koti on täällä.

Pitkäaikaiskävijät kertoivat, että heidän lapsilleen toiminta on antanut mielekästä tekemistä ja sosiaalisia suhteita. Lapset ovat saaneet toiminnan kautta kavereita, niin omasta ikäluokasta kuin aikuisista. Lähiötalon työntekijät ovat jääneet lapsien

mieleen ja haastateltavat kertoivat, että lapset puhuvat ja muistelevat kotona Lähiötalolla käymistä.

Lapsikin on saanu kavereita, niinku että mitä on tutustunu täällä just aikuisiin, nii lapsi on tutustunu sitte heidän lapsiinsa tässä lähiötalolla.

Aina puhutaan lähiötaalo.

Kyllä hän esimerkiks (työntekijän nimi) muistaa edelleen että (työntekijän nimi) oli se ja (toisen työntekijän nimi) on tietysti aina ollu kanssa. Ja kyllä sillee et jotkut aikuiset on jääny mieleen.

Lähiötalolla käy ihmisiä monesta erilaisesta lähtökohdasta käsin. Haastatteluista nousi esiin, että lapset ovat oppineet Lähiötalon kautta hyväksymään monikulttuurillisuutta ja tutustumaan erilaisiin kulttuurillisiin eroavaisuuksiin.

Luottamusta sit siihen, että kun on kohdannut paljon erilaisia ihmisiä, nii siihen, että et niitten ihmisten kohtaamiseen.

Just nimenomaan niitä ennakkoluuloja hälvennetään sillä (Lähiötalon toiminnalla) ja niinku tavallaan sitä, siitä sit ollaan paljon keskusteltuki että, miksi he pukeutuu tuolla tavalla.

Lapset on kiinnostuneita, nii ne herättää kysymyksiä, että miksi he pukeutuu tietyllä tavalla tai sitte kun on tullu niinku esille myös niitä muita kulttuurillisia juttuja, nii niistä on päästy sitte puhumaan ja keskustelemaan.

Haastattelurungossa oli yksi kysymys, joka oli pitkäaikaiskävijöille niin sanottua arviointia Lähiötalon toiminnasta. Kysymys liittyi muistamiseen, sillä halusin selvittää, mitä pitkäaikaiskävijät olisivat toivoneet enemmän Lähiötalon toiminnalta. Hyvin moni haastateltava vastasi ensin, että heillä ei olisi mitään lisättävää toimintaan ja he ovat olleet tyytyväisiä nykyiseen toimintaan.

En kyllä varmaan yhtään mittään, että kyllä niinku on tarjonnu enemmän, kun mitä on niinku osannu ajatella.

Mie olin kyllä hyvin tyytyväinen siihen toimintaan semmosenaan.

Ei oikeestaa mittää sillee, et tää oli aika täydellistä.

No en varmaan yhtään mitään ois voinu enempi toivoo, että ihan superhuippu.

Hetken pohdittuaan haastateltavat kertoivat, että aukioloajat saattoivat olla haasteelliset, sillä jotkut lapsiperheet heräsivät paljon aiemmin, kun Lähiötalo aukesi ennen kello 10. Silloin saattoi olla jo jonkun perheen päiväuniaika, mutta nykyään Lähiötalo aukeaa kello 9.30, joka on tuonut hieman helpotusta tilanteeseen. Muuten Lähiötalon aukioloajat on koettu toimiviksi ja toiveena olisi, että Lähiötalo saisi olla pidempään auki. Haastatteluista selvisi, että silloin Lähiötalolla ehtisi käymään töiden jälkeen kouluikäisten lasten kanssa.

Ehkä pitemmät aukioloajat ja viikonloppuaukioloajat ois sillee.

Varmaan joskus se aukioloaika oli itelle haasteellinen, koska oma lapsi oli hyvin aamuvirkku ja oltii just päiväunilla monesti jo siinä vaiheessa, kun toiset saatto tulla.

Pitkäaikaiskävijät kertoivat, että tällä hetkellä he kaipaisivat arkeensa aikuista seuraa, ryhmätilanteita ja yhteistä järjestettyä tekemistä. Haastatteluista ilmeni, että aikuista seuraa on vaikeampi löytää ja uusia ystävyys-suhteita on hankalampi luoda nykyisessä elämäntilanteessa, missä ei oikein tunne kuuluvansa mihinkään porukkaan. Haastatteluista nousi myös tarve käydä ammattilaisten kanssa vuoropuhelua lapsen tämänhetkiseen kasvuun ja kehitykseen liittyen. Haastatteluiden perusteella vuoropuhelua lapsen kasvusta ja kehityksestä voisi käydä työntekijöiden kanssa sekä vertaisten.

Puuttuu tavallaan sellanen kaveri/ystävyyssporukka, on toki niitä ystäviä, mut ei kuulu mihinkään.

Sit näitä tämmösiä niinkun, tietynlaista uhmaa ehkä, tai sitä semmosta rajojen hakemista, nii tällä hetkellä se (tuen tarve) kohdistuu siihen, arki sujuu jo ihan sellai, koska he on isompia ja ite se arki rullaa hyvin, mutta tällä hetkellä on sitte haasteita niitten isompien lasten rajojen hakemisessa.

8 Johtopäätökset

8.1 Vanhemmuuden tukeminen Lähiötalolla ja vertaistuen merkitys

Vanhemmuuteen oli saatu tukea Lähiötalolta erilaisissa muodoissa. Henkilökunnan merkitys koettiin tärkeäksi Lähiötalolla, sillä heiltä oli saatu käytännön vinkkejä sekä ymmärrystä ja hyväksyntää lapsiperhe arkeen liittyen. Kohtaamispaikkana Lähiötalo motivoi haastateltavia poistumaan kotoa, sillä Lähiötalolla vanhemmille oli tarjolla seuraa, hyväksyntää, ymmärrystä, neuvoja, aktiviteetteja sekä hetken huokaisua. Nämä asiat koettiin tukevan lapsiperhearjessa jaksamisessa. Lähiötalolla koettu lämmin ilmapiiri sekä tervetullut olo motivoivat myös poistumaan kotoa. Tähän ovat vaikuttaneet suuresti Lähiötalon työntekijät, joilla on taitoa kohtaamiseen. Vanhemmat olivat kokeneet, että Lähiötalolle saa tulla juuri sellaisena kuin on, joten tästä on pääteltävissä, että hyväksyntä ja kohtamisaaminen madalsivat kynnystä osallistua toimintaan.

Kuten Heiskanen ym. (2019, 32) mukaan kohtaamispaikat ovat tärkeitä vanhemmille, sillä arki saattaa tuntua kotona lasten kanssa väsyttävältä yksin. On tärkeää, että kohtaamispaikat tarjoavat seuraa, vertaisia sekä ammattilaisia vanhempien ympärille, jos oma tukiverkosto puuttuu lähes kokonaan ympäriltä. Seura ja aktiviteetit auttaa jaksamaan vanhempana, kun saa virikkeitä ympärilleen.

Nivalan ym. (2019, 190–191) mukaan dialoginen kohtaaminen on tyypillinen sosiaalipedagogiikan työote. Työntekijän vuorovaikutustaidot ovat hyvin tärkeässä roolissa onnistuneen kohtaamisen edellytyksenä. Läsnäolo, avoimuus ja kunnioitus puolin ja toisin ovat avain onnistuneelle kohtaamiselle. Tämän osaamisen avulla Lähiötalon työntekijät pystyvät luomaan lämmin henkisen ilmapiirin, jossa jokainen kävijä koetaan tärkeäksi juuri sellaisenaan, kuin on.

Kotoa poistuminen Lähiötalolle toi haastateltavien mukaan arkeen rytmiä, aikataulua sekä rutiinia. Kuten Kyrönlampi-Kylmänen (2010, 19–20) toteaa, että arjen

rutiinit tuovat lapsille ja vanhemmille turvallisuuden tunnetta. Rutiinit ja turvallisen arjen luominen ovat vanhempien vastuulla. Tähän turvallisuuden tunteeseen Lähiötalon toiminta on haastateltavien mukaan vastannut, sillä Lähiötalolle lähtemällä vanhemmat saivat arkipäiviinsä rutiinin ja aikataulun.

Tuloksista selvisi, että samankaltaiset kokemukset tuottavat vertaisille tunteen, että ei ole sen huonompi tai parempi vanhemmuudessa kuin toinen. Se saattaa laskea vanhemmuudesta aiheutuvia paineita ja tuottaa varmuutta omaan arkeen. Vanhempien välillä vallitsi syvä ymmärrys asiayhteyksistä, sillä kokemustiedon kautta he pystyivät jakamaan käytännön vinkkejä sekä neuvoja toisilleen lapsiperhearkeen liittyen. Yhteisten kokemusten jakaminen voi luoda syvänkin ymmärretyksi tulemisen tunteen (Terveyskylä 2019). Vertaistuen merkitys Lähiötalolla oli uusien näkökulmien ja toimintatapojen oppimista sekä arjen jakamisesta syntyvää vuoropuhelua, joka koettiin tärkeäksi voimavaraksi arjessa jaksamisen kannalta.

Mikkosen ym. (2018, 21) mukaan vertaistuen avulla saadaan voimaantumisen kokemuksia. Tuloksia tarkastellessa on vertaistuen avulla saatu voimaantumisen elementtejä vanhemmuuteen: samankaltaiset kokemukset, tasavertaisena kohtaaminen, omasta vanhemmuudesta saatu kiitosta, kannustusta, ymmärrystä ja neuvojen jakamista. Voimaantuminen auttaa jaksamaan vanhempana ja vuoropuhelu toisten vanhempien kanssa koettiin tärkeäksi elementiksi Lähiötalolla. Mikkonen ym. (2018, 21) toteaa, että kokemustiedon omaavat vertaiset voivat olla parhaita henkilöitä voimaantumisen sekä onnistumisen kokemusten luomisessa.

8.2 Lähiötalolta saatua hyvinvointia

Tuloksista selvisi, että vanhemmat saivat toiminnasta ystäviä, joiden kanssa he pystyvät vaihtamaan kuulumisia. On siis pääteltävissä, että Lähiötalon toiminta on tarjonnut sosiaalisia suhteita kävijöilleen. Myös lapset ovat saaneet kokemuksia vuorovaikutustilanteista, joita ei välttämättä ole kotona: ryhmätilanteista, ikätovereista sekä muista aikuisista. Tämä on antanut lapsille rohkeutta tutustua

muihin aikuisiin sekä samalla he ovat nähneet erilaisia kasvatustyyliä, muutakin kuin omalta vanhemmaltaan saatua kasvatusta.

Kristerin (2018, 59–61) mukaan vanhempien on hyvä välillä pysähtyä arvioimaan omaa toimintaansa vanhempana. Kuitenkin liiallisesta itsekkyydestä täytyisi luopua, mutta erilaisten kasvatustyylien arvioinnilla vanhemmat pystyvät peilamaan omaa toimintaansa. Vertaistuen avulla sekä ammattilaisten kanssa keskustellessa vanhemmat pystyvät arvioimaan omaa toimintaansa muiden näkökulmiin ja sen kautta korostamaan hyviä puolia vanhemmuudessaan.

Kävijät kokevat, että he ovat yhä tervetulleita käymään Lähiötalolla, vaikka itseksensä ilman lapsia. Lämmin ilmapiiri sekä kodinomaisuus motivoivat tulemaan yhä uudestaan Lähiötalolle. Osa haastateltavista kertoi, että Lähiötalo on tuntunut aikoinaan ”toiselta kodilta”. Vanhemmat kertoivat, että tällä hetkellä vuoropuhelua voisi käydä kouluikäisten lasten kehitykseen liittyen. Vanhemmat myös kokevat, että muiden ihmisten seura, järjestetty toiminta sekä johonkin kuulumisen tunne ovat tämän hetken tarpeita.

Suviaro-Laukan (2004, 101, 104) mukaan työntekijät ovat kuuntelijoita ja keskustelukumppaneita vanhemmille perhetyön viitekehityksessä. Tämä keskustelu tukee vanhempana jaksamista. Tuloksista on huomattavissa, että lasten kasvaessa keskustelun tarve ei muutu, mutta keskustelun aiheisiin on tullut muutosta pienten lasten perhe-elämästä kouluikäisten lasten kasvuun ja kehitykseen liittyen. Haastatteluista nousi esiin, että keskustelua ja kokemuksia kaivattaisiin johdonmukaiseen vanhemmuuteen, kun lapsi alkaa testaamaan vanhemman auktoriteettia.

9 Pohdinta

9.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Yleistäen tutkimuksen luotettavuutta lähestytään tarkastelemalla käsitteitä validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa on käsitelty sitä, mitä on luvattukin käsitellä. Tutkimuskysymyksen rajaus on tärkeää validiteetin toteutumiselle. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 136.) Tässä opinnäytetyössä tutkimuskysymys on rajattu selkeästi. Tutkittavana aiheena on ainoastaan pitkäaikaiskävijöiden kokemukset Lähiötalon toiminnasta, joten muita tutkittavia ei tähän opinnäytetyöhön ole tarvittu.

Analyysistä saadut tulokset vastasivat opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Lähiötalon toiminnan merkitys, kun pitkäaikaiskävijöillä oli toiminnassa mukana pieniä lapsia. Pitkäaikaiskävijöillä tarkoitettiin vuosina 2012-2014 aloittaneita kävijöitä ja kaikki haastateltavat kuuluivat tähän kategoriaan. Tutkimuskysymykset liittyivät elämänvaiheeseen pienten lasten kanssa, vanhemmuuden tukemiseen, arjen hallintaan sekä hyvinvointiin. Tuloksista selvisi paljon asioita näistä teemoista sekä käsiteltävistä asioista löytyi tärkeitä merkityksiä Lähiötalon toiminnasta.

Aineiston keruu on tärkeää perustella ja selittää tutkimuksen raportoinnissa. Raportointiin täytyy kirjata ylös, kuinka aineisto on kerätty (esimerkiksi haastattelumenetelmää käyttäen) ja mikä on ollut tekniikkana (esimerkiksi nauhoitus). Aineiston keruun menetelmästä kerrotaan raportoinnissa myös erityispiirteet: Onko haastattelu toteutettu yksilö- vai ryhmähaastatteluna, onko haastattelussa kysytty kaikilta täsmälleen samat kysymykset sekä onko aineisto jo valmiiksi hankittu toimeksiantajan puolesta analysointia varten. Tärkeää on myös kertoa, millä perusteella haastateltavat henkilöt on valittu tutkimukseen, kuinka heihin on otettu yhteyttä ja kuinka monta henkilöä tutkittavana on ollut. Tutkijan on tärkeää muistaa anonymiteetin säilyttäminen tässä kohdassa. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 140–141.)

Aineiston analyysissä on kiinnitettävä huomiota siihen, kuinka aineistoa on käsitelty, mitä sille on tehty analysointivaiheessa ja kuinka johtopäätöksiin ja tuloksiin on tultu. Tutkijan täytyy selkeästi raportoida aineiston kokoamisesta ja analyysistä, koska silloin tutkimustulokset tulevat lukijalle ymmärrettävämmiksi. Raportin tarkoituksena on olla selkeä ja kattava kuvaus tutkimustehtävästä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 141.)

Laadullisen tutkimuksen eettisyyttä tarkasteltaessa on tärkeää, että jokaisen tutkimukseen osallistuvan itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan. Itsemääräämisoikeutta voidaan tämän tutkimuksen kohdalla tarkastella niin, että jokainen tutkimukseen osallistuja osallistuu vapaaehtoisesti haastatteluihin. Tutkittavilta on pyydettävä ainakin sanallisesti suostumus tutkimukseen osallistumiseen. Suostumus koskee tutkimuksesta saadun aineiston käyttöä ja suostumuksessa voidaan sopia enemmän siitä, kuinka aineistoa säilytetään, käytetään ja tuhoetaan. Jokaisella tutkimukseen osallistuvalla on oikeus keskeyttää oma osallistumisensa kesken tutkimuksen teon. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019.)

Tutkija voi omalla havainnoillaan huolehtia, että osallistujien vapaaehtoisuus toteutuu vuorovaikutustilanteessa. Jos tutkija huomaa osallistujan vaivaantuneisuuden, kiusaantuneisuuden, pelokkuuden ja väsymyksen, on tutkimustilanne hyvä keskeyttää. Osallistuja ei välttämättä uskalla tai kykene ilmaisemaan kieltäytymistään kesken tutkimuksen teon, joten tutkijan on tärkeää havainnoida, kuinka tilanne muuttuu tutkimuksen edetessä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019.)

Tutkimukseen osallistujille täytyy antaa informaatiota tiedonhankintatapojen käytämisestä. Tässä tutkimuksessa käytän teemahaastattelua, eli osallistujille tulee kertoa, mitä tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa ja kuinka kauan aikaa haastattelu suunnilleen tulee viemään. Tutkimuksesta kertoessa on hyvä antaa tietoa osallistujille tutkijan yhteystiedoista, jos tulee eteen tilanne, missä tutkijaan tarvitsee olla yhteydessä. Joskus tutkittavilta voi nousta esiin kysymyksiä tai esteitä tutkimukseen osallistumiseen liittyen. Tutkimuksen aihe on tärkeää käydä läpi ja

mahdolliset syyt, miksi juuri tiettyjen henkilöiden toivotaan osallistua tutkimukseen. Osallistumisen vapaaehtoisuudesta on myös hyvä muistuttaa, jotta vältetään väärinkäsityksiltä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019.)

Haastateltavat ilmoittautuivat minulle joko sähköpostilla tai tekstiviestillä. He saivat tiedon tutkimuksesta Lähiötalon ohjaajilta sekä esillä olevasta mainoksesta, joka on liitteessä 5. Haastateltavien vapaaehtoisen osallistumisen varmistin ennen haastattelutilannetta suostumuslomakkeella, joka on liitteessä 1.

Tutkimuksen raportoinnissa on hyvä kiinnittää huomiota kunnioittavaan kirjoitustyyliin. Tutkimukseen osallistujia on arvostettava ja tutkimuksella ei saa luoda henkisiä haittoja osallistujille. Tutkimustilanteissa on lupa näyttää tunteita sekä vuorovaikutustilanteessa on tärkeää kohdella tutkittavia kohteliaasti ja heidän ihmisarvoaan kunnioittaen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019.) Tässä tutkimuksessa oltiin vuorovaikutuksessa haastattelutilanteessa, joten tutkijan oli tärkeää tiedostaa, että haastattelukysymykset saattavat herättää tutkimukseen osallistujissa erilaisia tunteita ja reaktioita.

Hyvään tieteelliseen käytäntöön on hyvä kiinnittää huomiota. Hyvässä tieteellisessä käytännössä tulokset ja tutkimusraportti kestävät kriittisen tarkastelun. Tarkastelun kohteena ovat yleensä tiedonhankintamenetelmät, arviointimenetelmät sekä tutkimusmenetelmät. Raportti laadullisesta tutkimuksesta on hyvän tieteellisen käytännön mukaan kirjoitettava selkeästi ja avoimesti vaihe vaiheelta auki, sillä se tuottaa lukijalle tarkan kuvan tutkimuksen etenemisestä sekä tekoprosessista. Tutkimuksen suunnitelman on oltava melko tarkka ja tutkimus on käytännössä edennyt suunnitelman sekä tutkimusten tavoitteiden mukaan. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös, että aiemmat tutkimukset aiheeseen liittyen on esitetty kunnioitettavalla tavalla. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 150–151.)

Anonymiteetin toteuttaminen vaatii tietoista tunnisteiden poistamista raportoinnin yhteydessä. Joskus anonymiteetin mainostamien ennen tutkimukseen osallistumista on voinut olla syy osallistua tutkimukseen. Tällainen lupaus tutkijan täytyy silloin täyttää. (Kuula 2006, 200–201.) Pohdin anonymiteetin toteutumista tarkkaan, sillä käytin tulosten apuna runsaasti suoria lainauksia saadusta aineistosta.

Haastateltavien kohdalla erilaiset murteet, sanonnat ja suomen kielen osaaminen näkyivät suorissa lainauksissa, joten pohdin, ovatko haastateltavat helposti tunnistettavissa sitaateista.

Pohdin pitkään, lähdenkö muuttamaan jokaisen käytetyn sitaatin kieltä yleiskielelle tunnistamisen välttämiseksi. Kuitenkin mielestäni oli tärkeää, että juuri haastateltavien oma ääni pääsisi esille ja se tukisi hyvin tuloksien kerrontaa raportissa. Tunnistettavuuden estämisen takia en koodannut sitaatteja esimerkiksi näin: H1, H2, H3, H4, H5 ja H6. Silloin sitaatit olisivat olleet mielestäni yhdistettävissä haastateltaviin.

Tutkittavana tässä opinnäytetyössä käytettiin pitkäaikaiskävijöitä, jotka ovat niin sanottuja eliittikävijöitä. Eliittikävijät ovat käyneet pitkään toiminnassa, sillä he ovat kokeneet toiminnan mielekkääksi ja omaan elämäänsä sopivaksi. Tutkimus myös perustuu voimakkaasti muistamiseen muutaman vuoden päähän, jolla voi olla merkitystä haastatteluista saatuihin vastauksiin. Joskus voi käydä helposti myös niin, että haastateltava alkaakin kertomaan tämän hetkisestä tilanteestaan ja unohtaa muistella mennyttä aikaa, jota tutkitaan. Varsinkin jos taustalla on hyvin samankaltaisia kokemuksia vuosien takaa tähän päivään asti, voi kysymyksiin vastaaminen olla hankalaa. Tutkijan roolissa huomasin hieman näitä tilanteita, joissa tutkittavat alkoivatkin kertomaan enemmän nykyhetkestä, joten oli tärkeää huomata se viimeistään analyysivaiheessa tuloksia pohtiessa.

Esihaastattelu toteutettiin Lähiötalon pitkäaikaiskävijälle. Hänellä oli samat mahdollisuudet vastata haastattelukysymyksiin, kuin tutkimukseen osallistuvilla haastateltavilla, sillä hän oli aloittanut Lähiötalon toimintaan osallistumisen hyvin varhain. Häneltä sain ajatuksia haastattelukysymyksiin liittyen, ennen kuin aloitin varsinaiset haastattelut. Yhden haastattelukysymyksen kohdalla pohdimme yhdessä esihaastateltavan kanssa, onko kysymys liian hankala kysyttäväksi, mutta päädyin silti pitämään sen lopullisessa haastattelurungossani. Tämä kysymys antoi eri haastateltavien kohdalla eri määrän vastauksia: jotkut pystyivät siihen vastaamaan ja joidenkin kohdalla kysymys täytyi ohittaa. Koin kysymyksen kuitenkin itse toimivaksi, sillä sen avulla nousi mielestäni tärkeitä muistoja ja havaintoja esille.

9.2 Opinnäytetyön aikataulu, hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyöprosessini alkoi marraskuussa 2018, kun otin yhteyttä Lähiötalon työntekijään. Sovimme yhdessä tapaamisen Lähiötalolle ja tapaamisen yhteydessä mietimme mahdollisia aiheita opinnäytetyöhöni. Tarjolla oli toiminnallisia ideoita, mutta pitkäaikaiskävijöihin liittyvä laadullinen tutkimus alkoi kiinnostamaan eniten. Tartuin ideaan tehdä laadullisen tutkimuksen ja aloin tekemään opinnäytetyön suunnitelmaa helmikuussa 2019. Haastateltavat ilmoittautuivat kevään 2019 aikana. Opinnäytetyön suunnitelma hyväksyttiin elokuussa 2019 ja syyskuun aikana sovimme haastateltavien kanssa haastatteluajat Lähiötalolle. Lokakuun 2019 mennessä haastattelut olivat tehtyinä ja aloitin litteroimaan aineistoja. Aineiston analyysi sisällönanalyysin avulla oli valmis marraskuussa 2019 ja pääsin tekemään analyysin pohjalta tuloksia. Opinnäytetyön viimeistelyä tein joulukuussa. Aikataulu löytyy liitteestä 4.

Opinnäytetyö tuottaa Lähiötalon työntekijöille tietoa pitkäaikaiskävijöiden kokemuksista liittyen Lähiötalon toimintaan. Opinnäytetyöstä saatavaa tietoa voidaan käyttää Lähiötalon toiminnan kehittämiseen sekä raportointiin. On tärkeää, että työntekijät saavat palautetta työpanoksestaan, sillä se auttaa jaksamaan työssä sekä sen avulla voidaan kehittää Lähiötalon toimintaa. Lähiötalolla tehdään vuosittain kyselyä kävijöille, joilla arvioidaan toiminnan merkitystä ja kävijöiden kokemuksia. Lähiötalolle ei ole tehty aiemmin pidempiaikaisten kävijöiden kokemuksista selvitystä, joten tämä tutkimus on ensimmäinen näkökulmastaan, kokemuksia tarkentava.

Opinnäytetyön jatkotutkimusaiheena voisi käyttää vertaistukea ja siitä laajempaa teoreettista katsausta. Vertaistuen moniulotteisuus on hyvin merkittävää kolmannen sektorin palveluissa, joten siitä saisi aikaan mielenkiintoisen tutkimuksen. Näkökulmia ja lähestymistapoja vertaistukeen on monia, joita on tässä opinnäytetyössä käyty myös läpi.

Jatkotutkimusaiheena voisi olla mielenkiintoista selvittää lapsilta, kuinka he ovat kokeneet Lähiötalon toimintaan osallistumisen. Lapsilta saatua tietoa voisi hyödyntää toiminnan suunnittelussa sekä arvioinnissa. Myös yleisesti kolmannen sektorin kohtaamispaikoista voisi saada monenlaisia toiminnallisia sekä tutkimuksellisia jatkotutkimusideoita. Toiminnallisia ideoita voisivat olla retket, lapsen ja vanhemman yhteiset viikonloput sekä työntekijöille ja vapaaehtoisille järjestetty virkistyspäivä.

Haasteita kohtaamispaikoille luovat erilaisista lähtökohdista olevat ihmiset sekä heidän elämäntilanteensa. Kolmannen sektorin kohtaamispaikoissa olevilta työntekijöiltä voisi selvittää, mitä kaikkea tulee ottaa huomioon onnistuneen toiminnan sekä hyvän kohtaamispaikan luomiseksi.

9.3 Ammatillinen kasvu

Oma roolini tutkijana ja tutkimuksen toteuttajana on osa ammatillista kasvuani. Tavoitteenani oli oppia tuottamaan suunniteltu tutkimus, haastattelurunko ja analyysi aineistosta. Tätä opinnäytetyötä tehdessä opin paljon teoriakirjallisuuden avulla aineiston analyysin tekemisestä sekä opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelusta että eettisyydestä. Aineiston käsittelyn ja analyysin vaiheissa oli monta uutta asiaa, joita tutkimusta tehdessä oli mielenkiintoista päästä toteuttamaan.

Opinnäytetyön suunnitelmaa tehdessä mielessäni oli monia kysymyksiä käytännön toteutukseen liittyen: selviänkö tästä opinnäytetyöstä yksin, onko työn määrä sopiva, kykenenkö yksin tekemään analyysin ilman työparin näkökulmaa sekä ymmärränkö varmasti, mihin olen ryhtymässä. Tätä vuoropuhelua en pystynyt käymään läpi muuten kuin itsekseni, joten itseluottamukseni opinnäytetyötä tehdessä on kasvanut. Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheiden epävarmuus muuttui itsevarmuudeksi, kun sain tehtyä analyysin ja tulokset opinnäytetyöhön.

Välillä luottamus omaan tekemiseen sekä aineiston analyysiin oli kateissa, mutta tämä oli todettu myös laadullisen tutkimuksen teoriakirjoissa, joten en huolestunut asiasta. On aivan totta, että tutkijan oma persoonallisuus vaikuttaa siihen,

kuinka opinnäytetyö etenee sekä kuinka haastavista tilanteista selviytyy jopa luovuuden ja rikkaan mielikuvituksen avulla. Laadullisessa tutkimuksessa tulee vastaan tilanteita, joihin ratkaisua ei löydy teoriakirjallisuudesta ja silloin tarvitaan tutkijalta oma-aloitteisuutta. (Kananen 2008, 43.)

Haastattelutilanteet olivat uusia minulle, sillä en ollut aiemmin pitänyt näin merkittäviä haastatteluita yksin. Haastattelut sujuivat mielestäni hyvin ja sain kattavan materiaalin opinnäytetyön analyysia varten. Analyysia tehdessä oli haastavaa huomata, kuinka yksin tehdessä olisikin kaivannut toisen näkökulmaa asioihin. Kuitenkin oli myös tärkeää muistuttaa itseään, että tutkijan rooli toimii niin, että aineistosta jättää asioita pois oman harkintansa mukaan ja tuo esiin niitä huomioita, jotka tutkijana kiinnostavat.

Haastatteluita pidettäessä oli hyvä muistaa seurata vuorovaikutusta haastattelutilanteessa, sillä jos haastattelu olisi koettu liian vaikeaksi, tilanne ahdistavaksi tai kiusalliseksi haastateltavalle, haastattelutilanne olisi täytynyt keskeyttää. Osallistujien vapaaehtoisuuden varmistaminen oli tärkeää muistaa ja varmistin vapaaehtoisen osallistumisen kirjallisena suostumuksena, jossa myös kerrottiin haastattelun nauhoituksesta ja sen käsittelystä.

Tietynlainen tutkijan rooli oli uutta minulle haastattelutilanteessa sekä se, että haastattelu nauhoitettiin. Teknisiä ongelmia ei onneksi tullut vastaan aineiston keruussa eikä säilytyksessä, mutta olin varautunut mahdollisiin ongelmatilanteisiin tarkasti. Haastattelutilanteessa oli myös tärkeää antaa haastateltavalle aikaa pohtia, sillä haastattelukysymykset perustuivat muistamiseen. Haastattelukysymyksistä sain mielestäni tehtyä mahdollisimman neutraaleja ja epäjohdattelevia. Neutraalien kysymysten tekeminen oli yllättävän haastavaa. Säilytin nauhoitukset opinnäytetyön loppuvaiheeseen asti, jonka jälkeen tuhosin koko aineiston mukaan lukien litteroidut aineistot sekä aineiston analyysin polun.

Välillä tutkijan roolissa oli haastavaa hyväksyä omaan työhön liittyvää kritiikkiä ja ottaa vastaan uusia näkökulmia. Muiden näkökulmien ymmärtäminen ja sisäistäminen vei aikaa, sillä oma ajatus jostain asiasta tai toteutuksesta oli saattanut tuntua jo selkeältä päämäärältä. Oli kuitenkin opittava sekä hyväksyttävä, että

hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu oman tutkimuksen kriittiseen valoon asettaminen.

Opinnäytetyö on antanut hyvän kokemuksen laadullisen tutkimuksen tekemisestä, prosessin eri vaiheista sekä sen kautta olen saanut uusia opiskeluvalmiuksia tulevaisuutta varten. Opiskeluvalmiuksia ovat olleet oivaltamisen kokemukset, sillä välillä teoriakäsitteet sekä käytännön toteutus ovat olleet haastavia. Niistä selviämiseen on tarvinnut oivaltaa, kuinka opinnäytetyö taas etenee. Myös tutkimuksen rakenteen ymmärtäminen sekä teorian ja käytännön vuoropuhelu ovat antaneet hyvät jatko-opiskelutaidot. Vinkkejä ja ohjeita on ollut paljon teoriakirjallisuudesta. Teoriakirjallisuutta hyödyntämällä pääsee pitkälle. Työn määrä on ollut sopiva yhdelle tutkijalle, sitä ei ole ollut liikaa muttei liian vähänkään. Aineisto oli sopivan kokoinen yhdelle tekijälle ja kuusi haastateltavaa sopiva määrä aineiston keruuseen. Jos haastateltavia olisi ollut enemmän, olisi työmäärästä saattanut tulla liian suuri yhdelle tekijälle.

Haastattelukokemus opinnäytetyötäni varten on ollut minulle tärkeä oppimiskokemus. Haastattelutilanteessa kiteytyi kohtaaminen, vuorovaikutustaidot ja luottamuksen luominen. Opin paljon jo pelkästään haastatteluiden aikana opinnäytetyöni aihepiiristä, toiminnan merkityksestä sekä vanhemmuuden mahdollisista haasteista. Näitä asioita läpi käydessä ja takaisin muistelllessa nousi itselle suurempi merkitys opinnäytetyötäni kohtaan.

Lähteet

- Ensi- ja turvakotien liitto. 2019. Vanhemmuus. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/vanhemmuus/#arki-vauvan-kanssa>. 21.2.2019.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Heiskanen L., Helamaa T., Laru S., Muuronen K., Salmi A., Satuli-Kukkonen T. & Ukkonen-Wallmeroth J. 2019. Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen järjestöjen yhteistyönä. Teoksessa Hakulinen T., Laajasalo T. & Mäkelä J. (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 30–37. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 26.11.2019.
- Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2016. Turvaverkko vai trampoliini, sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä, miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2008. Kvali, Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Korkiakangas, M. 2005. Perheen voimavaroja etsimässä – tapaustutkimus asiakaslähtöisistä työorientaatioista lastensuojelun perhetyössä. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Lisensiaatin työ. <https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=301f97d4-ed21-4921-bf2a-2a0997746858>. 5.5.2019.
- Kristeri, I. 2018. Näe minut, Vanhemmuus ja lapsen kohtaaminen. Helsinki: Books on demand.
- Kurki, K. 2018. Lähiötalon johtaja. ViaDia Joensuu ry. Haastattelu. 12.9.2018.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka, aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. Lapsen hyvä arki. Helsinki: Kirjapaja.
- Mikkonen, I. & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Muuri, A. 2008. Sosiaalipalveluja kaikille ja kaiken ikää? Tutkimus suomalaisten mielipiteistä ja kokemuksista sosiaalipalveluista sekä niiden suhteesta legitimizeettiin. Helsingin yliopisto. Valtiotieteiden tiedekunta. Akateeminen väitöskirja. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23547/sosiaali.pdf?sequence=2>. 4.5.2019.
- Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus, dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nivala, E. & Rynnänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Puroila, A-M. 2004. Vanhemmat ja ammattilaiset kohtaavat – syntykö yhteistyötä? Teoksessa Puroila, A-M. (toim.) Kehittyvä perhetyö. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, 4–21.

- Puusniekka, A. & Saaranen-Kauppinen, A. 2006a. Teemahaastattelu. Kvali-MOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovaranto. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html. 12.2.2019.
- Puusniekka, A. & Saaranen-Kauppinen, A. 2006b. Analyysi ja tulkinta. Kvali-MOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovaranto. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3.html. 10.5.2019.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Silvennoinen, N. 2017. Vanhempien kokemukset lapsiperhepalveluista. Laurea-ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/129603/Vanhempien%20kokemuksia%20lapsiperhepalveluista.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 12.2.2019.
- Suviaro-Laukka, K. 2004. Käsitteitä perhetyöstä ja sen menetelmistä. Teoksessa Puroila, A-M. (toim.) Kehittyvä perhetyö. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, 99–105.
- Terveyskylä. 2019. Mitä on vertaistuki? <https://www.terveyskyla.fi/vertaistalo/tieto-vertaistuesta/mit%C3%A4-on-vertaistuki>. 21.3.2019.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Eettinen ennakoarviointi ihmistieteissä. <https://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi-ihmistieteissa.13.3.2019>.
- ViaDia. 2019a. ViaDia Joensuu ry. <https://www.viadia.fi/joensuu/>. 22.5.2019.
- ViaDia. 2019b. Lähiötalon toiminta. <https://www.viadia.fi/joensuu/lahiotalo/>. 22.5.2019.

Kirjallinen suostumus tutkimukseen

Suostun vapaaehtoisesti osallistumaan Ida Myöhäsen toteuttamaan haastatteluun Lähiötalon toiminnan merkityksestä. Haastattelu nauhoitetaan ja nauhoitusta käytetään tutkimuksen teossa.

Haastattelusta saatu materiaali käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymiteettiä kunnioittaen. Kaikki haastattelusta saatu materiaali tuhoetaan tutkimuksen päätyttyä.

Haastattelun saa keskeyttää halutessaan.

Annan suostumukseni haastattelun nauhoittamiseen ja tutkimukseen osallistumiseen.

Päivämäärä ja paikka:

Allekirjoitus:

Teemahaastattelurunko

Teema 1: Lähiötalon toiminnan merkitys pienten lasten kanssa

- Minkä ikäisiä lapsesi olivat, kun osallistuitte Lähiötalon toimintaan ensimmäisen kerran?
- Millaisena koit lastenhoitoavun merkityksen Lähiötalolla käymisen yhteydessä?
- Millä tavoin Lähiötalon toimintaan osallistuminen vaikutti sinun ja lapsesi väliseen vuorovaikutussuhteeseen?
- Millaisia vaikutuksia lapsesi saivat toiminnan kautta?

Teema 2: Arjessa jaksaminen ja vanhemmuuden tukeminen

- Millä tavoin toimintaan osallistuminen vaikutti yleiseen vireystilaasi ja arjessa jaksamiseen?
- Millaista tukea sait vanhemmuuteen liittyvissä asioissa?
- Millaista sisältöä Lähiötalon toiminta toi elämääsi?
- Millaista vertaistukea sait muilta vanhemmilta?

Teema 3: Hyvinvointia Lähiötalolta

- Mitä pysyvää olet saanut elämääsi Lähiötalon toiminnan kautta?
- Mitä pysyvää lapsesi on saanut Lähiötalolta?
- Mitä olisit toivonut enemmän Lähiötalon toiminnalta, kun mukanasasi oli pieniä lapsia?
- Millaista tuen tarvetta koet juuri nyt?

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset

1. Millaisena Lähiötalon toiminnan merkitys koettiin, kun mukana oli pieniä lapsia?
2. Miten Lähiötalon toiminta tuki arjessa ja vanhempana jaksamista?
3. Millaista hyvinvointia on saatu Lähiötalolta?

Esimerkki aineiston analyysistä

- Pelkistetyt ilmaukset ovat litteroidusta aineistosta saatujen alkuperäisilmausten pelkistettyjä muotoja
- Alkuperäisilmauksia on vähennetty tähän esimerkkiin
- Taulukossa tehdään pelkistetyistä ilmauksista alaluokkia ja alaluokista yläluokkia
- Yläluokista syntyy pääluokka käsiteltävään teemaan
- Pääluokka on tulos

Teema 2: Arjessa jaksaminen ja vanhemmuuden tukeminen

Haastattelukysymykset ja esimerkkejä alkuperäisilmauksista

1. Millä tavoin toimintaan osallistuminen vaikutti yleiseen vireystilaasi ja arjessa jaksamiseen?

”löytyy juttuseuraa”

”joka päivä arkena auki, nii sitte on niinku vappaata ollu lähtee”

”ollu lämmin ja ihana tulla tänne, nii on ollu aina semmonen olo, että on tervetullu”

2. Millaista tukea sait vanhemmuuteen liittyvissä asioissa?

”semmosta niinku tsemppiä, että on tehny”

”on niitä erilaisia tapoja, mitä lähteä kokeilemaan”

”ei niinku tartte pelätä, että tulis tavallaan tuomituks”

3. Millaista sisältöä Lähiötalon toiminta toi elämääsi?

” no jos aattelen, et ei ois ollu lähiötaloa, nii kyllä mä oisin ollu aika yksin”

”se toi ihan just sitä arjessa jaksamista ja sitä, että lapsella on leikkikaveria ja itelle on juttukaveria”

4. Millaista vertaistukea sait muilta vanhemmilta?

”ärsyttää ja kiukuttaa ja harmittaa, mitä kaikkee siinä omassa arjessa kuormittaa ja sit huomata se, et vitsi mä en oookkaa ainut jolla on”

”just se lapsen kehitykseen liittyvä, että miten on yöt nukuttu missäkiin kehitysvaiheessa, miten nukutaan tällä hetkellä ja tämmöstä””

	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka
Millä tavoin toimintaan osallistuminen vaikutti yleiseen vireystilaasi ja arjessa jaksamiseen?	<ul style="list-style-type: none"> • aina arkisin auki • juttuseuraa • tunne hyväksytyksi tulemisesta ja tervetullut olo • Lähiötalo motivoi poistumaan kotoa • sosiaaliset suhteet • ollut tärkeä voimavara • keskusteluillat luoneet paljon ajateltavaa • hyvän olon ja hyvän fiiliksen mesta • voimaannuttaa 	<p>Arjen rutiineja</p> <p>Sosiaalisia tilanteita</p> <p>Hyvää oloa</p>	Hyvinvoinnin lisääminen

Millaista tukea sait vanhem- muuteen liitty- vissä asioissa?	<ul style="list-style-type: none">• keskustelua hankalista-kin asioista• hyväksyntää, ei tuomita• vertaistukea, samaistumista• kehua ja kiitosta• tsemppausta• neuvoja, vinkkejä kasvatukseen• kokemustietoa asioista	Tietoutta Ymmärrystä muilta	Tietoa lapsen kehityksestä
---	---	---	----------------------------

Millaista sisältöä Lähiötalon toiminta toi elämäsi?	<ul style="list-style-type: none">• syy poistua kotoa, tekemistä• sosiaalisia suhteita, seuraa• käytännön apua asioiden hoidossa• tukea vanhemmuuteen ja varmuutta• arjen jaksamista• lapselle leikkikavereita• arkipäivään sisältöä ja iloa	Sosiaaliset suhteet Käytännön apu Tukea vanhemmuuteen	Arjen kohtaamisia
--	--	---	-------------------

Millaista vertais- tukea sait muilta vanhemmilta?	<ul style="list-style-type: none"> • lapsen kehityskausiin liittyvää vuoropuhelua • nukkumisesta keskustelua • samankaltaisten tilanteiden jakamista • arjen jakamista • oivallus: en olekkaan ainut, kenellä on tätä samaa • näkökulmien jakamista • tsemppausta 	Itseensä uskominen Vinkkejä Samaistumisen kokemuksia	Lapsiperhearjen jakaminen
--	--	--	---------------------------

Yläluokat

Hyvinvoinnin lisääminen
Tietoa lapsen kehityksestä
Arjen kohtaamisia
Lapsiperhearjen jakaminen

Päälukko: Arjen hallinta

Opinnäytetyön aikataulu

Marraskuu 2018	Aiheen ideointi toimeksiantajan kanssa
Helmikuu 2019	Opinnäytetyön suunnitelman aloittaminen
Huhti-toukokuu 2019	Haastateltavat ilmoittautuvat
Elokuu 2019	Opinnäytetyön suunnitelman hyväksyminen
Syyskuu 2019	Haastatteluiden pitäminen
Lokakuu 2019	Aineiston käsittely ja analyysi
Marraskuu 2019	Opinnäytetyön tulokset ja johtopäätökset
Joulukuu 2019	Ilmoittautuminen seminaariin
Tammikuu 2020	Ohjausseminaariin osallistuminen
Helmikuu 2020	Opinnäytetyön lataaminen Theseukseen

Sosionomiopiskelija Karelia-
ammattikorkeakoulusta on tekemässä tutki-
musta liittyen Lähiötalon pitkäaikaikäijöi-
den kokemuksiin toiminnan merkittävydestä.

Ota yhteyttä ja sovitaan Lähiötalolle haastattelun ajankohta!

Ida Myöhänen

0443088803

ida.myohanen@edu.karelia.fi

